Reg No M 3152

జమీన్ రైతు

ప్రతి శుక్రవారము ప్రకటింపబడును

సంపుటం 4 ౬
సంచిక 13.

నెల్లూరు - 31-5-35 - శుక్రవారము

సం॥చందా 4-0-0

గ్రామాభివృద్ధి—దొరతనమువారి దృక్పథము.

అందరూవచ్చు యొడబెట్టిన నక్కతోక నెండబెట్టుట.

—(0)—

భరత వర్షము దారిద్ర్యమునకు నిలయమైనదని నేడని లోకానికి బాగా తెలిసిపోయింది. బ్రిటీషురాజ్యము ఇండియాలో నెలకొల్పుటకు పూర్వమిచట బంగారు పండుచుండెననియు చరిత్రలు ఘోషించుచున్నవి అందుచేత ఈ దొరతనము విధానం దేశలాభమునకే మాత్రము సహాయకారి కాలేదని ఎంతటి రాజనీతివేత్తలెటుల పూతపూసిన పలుకులు పలికినను—నిర్వివాదాంశముగా స్థాపింపబడినది. దీనికంతటికి గ్రామజీవనము నాశనము అగుటయే ముఖ్యకారణమని రాజకీయ వేత్తలు ఆర్థిక పండితులు అంగీకరించుచు నేయున్నారు.

మహాత్మా గాంధీగారు గ్రామదారిద్ర్య నిర్మూలనముగాకున్న. భరతవర్షమునకు గత్యంతరములేదని, దీర్ఘదృష్టిని ప్రసరింపజేసి, దేశీయుల దృష్టిని పల్లెలకు త్రిప్పుచున్నారు. గ్రామాభివృద్ధికి రాజకీయవాసనల నవసరమలని విదితము చేయుచూ, గ్రామోద్ధరణ సంఘములను నెలకొల్పసాగినారు. రాజకీయ దూరమైన యీ ఉద్యమము సర్వజనాంగీకారమై, పక్షభేదములేక, ప్రోత్సహింపబడు చున్నది. ఈయుద్యమము ముఖ్యముగ రైతాంగమునకు సంబంధించినది. నిరుద్యోగ వాసులైన పల్లెటూళ్లవాసులు ఋణదేవతకు బలిగాక, బాగుపడవలయునని వారిచేతులనుండి జారిపోయిన వృత్తులన్నియును పునరుజ్జీవన మగుటయే మార్గమని గ్రహింపబడినది.

ఈ సందర్భమున దొరతనమువారు తమ దృక్పథమును స్పష్టపరుపక తప్పదయ్యెను కొంతకాలము మహాత్ముని మార్గమునుబహుసూక్ష్మముగ గమనించుచూ, వలసినంత నిరుత్సాహమును గల్గించుచుండిరి. తుదకు తాము గ్రామపునర్నిర్మాణమునకు సుముఖులమేనని అంగీకరింపక తప్పదయ్యెను. ఊరక మాటలతో పోవునా, మహాత్మునితో పందెము? మహాత్ముడు సంకల్పసిద్ధుడు. తలంచినపని సాఫల్యమగువరకు నిద్రించువాడుగాడు. ఇదిమనకేగాక, వారితో పోటీకిపడిన దొరతనమువారికి తెలియును. పునర్నిర్మాణమునకుమహాత్మునకు కార్యక్రమణికను యోచించి, చక్కని మార్గమును త్రొక్కి, తరువాత, ప్రచురము గావించెను. నాశనమయిన సకల గ్రామవృత్తుల నుజ్జీవింపచేయుటయేకదా వీరిఆదర్శము. కుమ్మరి, కమ్మరి, వడ్రంగి, సాలె, చాకలి, మంగలి, తుదకు వడ్లు దంచుటలోటి సమస్త వృత్తులును పునరుద్ధరించుటయందలి రహస్యమును దొరతనమువారు గ్రహింపక పోయిరా? ఈ క్రమణిక సంపూర్ణస్వరూపమును వహించినపుడు ప్రతిగ్రామమును సర్వవస్తు సంపూర్ణమైన యొకదివ్యనిలయమై హిరణ్యగర్భ తప్పక కాగలదు. ఊరిగుండి నుండి ఒక కాసైనను బైటికి కదలవలసిన అవసరముండ జాలదు. ఆర్థికదాస్యము గ్రామమునువదలి, లక్ష్మీనిలయమయినచో, ఎవరిబొవుటా ఎచట నెగిన, వెవరికి వలయును? ఇదియేగ్రామ మయమయిన భారతమాతయొక్క వాంఛ?

దొరతనమువారి సందర్భమున జనసామాన్యము యొక్క ఆదరణమును బడయుటకు పందెమొగ్గుట శుభసూచకమే కాగలదు. గాని తుదకుసంచీలోని పిల్లి వెలువడి దని తెలిసిపోయినది. అఖిల భారతవర్ష గ్రామ పునర్నిర్మాణమునకు అం॥ భా॥ దొరతనమువారు కోటిరూప్యములను వెచ్చించిరి ఇందు మద్రాసు దొరతనమునకు 15 లక్షలు ప్రసాదించిరి. ప్రతిజిల్లాకును షుమారు 17 వేలు పంచిపెట్టెదరట. ధనమును పంచిపెట్టుటయం దెవ్వరును చింతింప నవసరములేదు. గ్రామాభివృద్ధియందు దొరతనమువారి కెంత మాత్రము సానుభూతికలదో, వారికార్యక్రమణిక తెలుపగలదు. గ్రామఆరోగ్యము, నీటిసప్లయి, రోడ్ల అభివృద్ధి సూచింపబడి స్థానిక సంఘముల సిఫారసులు గోరబడినవి. ఈసూచనలవలన దొరతనమువారి పోకడలు చక్కగ గ్రాహ్యము గాగలవు, పైసూచింపబడిన హంశములు క్రొత్తవిగావు స్థానికప్రభుత్వములు పైహంశములను ఇంతకు పూర్వమునుండియే నిర్వహించుచున్నవి. ఒకవేళ పైహంశములపైన మరింతద్రవ్యమును ఖర్చుపెట్టిన గ్రామములు ఏవిధమున బాగుపడునో? రైతుఋణములు తగ్గగలవా? క్రొత్త వృత్తులు కలుగ గలవా? నిరాదరణచేత నాశనమగుచుండు వివిధవృత్తులును బాగుపడునా? గ్రామజీవనమూలాధారభారతీయులకు గ్రామములపై ప్రేమ అభివృద్ధినొంద గలదా ?

దొరతనమువారు తమ కార్యక్రమణికయందు పైహంశములనెటుల చేర్చ సాహసింపగలరు? ఏహంశమును ప్రోత్సహించినను తమ సామ్రాజ్య ప్రణాళికకు భంగమురాక తప్పదు. ఒక రాట్నపు రుదరణతో ఇంగ్లండు ఆర్థికపాలనమునకు చలనము గల్గించినది. ఇక సమస్తవస్తు నిర్మాణమునకు ఒకవంక మహాత్మునను, ఒకవంక కాంగ్రెసు మహాసభయు మరొకవంక దొరతనమును పూనుకొనినచో, ఏలసిన దేమి కలదు. దొరతనమువారి గ్రామపునర్నిర్మాణ కార్యక్రమం అటుంట సూచింపబడు హంశములమీద నాధారపడినచో, నిరుపాన ఉద్యమ ప్రచారము ఎంతమాత్రము, దేశమునకు లాభకరమయ్యెనో, అంతే కాగలదు అన్నిదేశములందు తమఘనతను పొగడుకొనుటకును, కాంగ్రెసువారిని తూలనాడుటకును అక్కరకు రాగలదు గాని, యీకార్యక్రమము లాభకరముగాక, బూడిదయందు పోయబడిన పన్నీరుకాగలదని దొరతనమువారు గ్రహింతురుగాక కష్టార్జితమగు రైతుబిడ్డకాసులు సద్వినియోగము చేతురుగాక.

నెల్లూరు మండలమున దొరతనమువారు గ్రామపునర్నిర్మాణమునకు కుతూహలము గన్పరచుచో, నేటికిని నశియుగు ప్రచారము లేకున్నను చావకబ్రతికి యున్నయో వృత్తులుగలవు. గాజులు చేయుట తాటిచిప్పలు చేయుట, కొయ్యపనులు మంగలకత్తులు, రకాలవారిచెప్పులు, చదావులు చేయుటయందు నెల్లూరు మండలము ప్రసిద్ధిగాంచినది. వెంకటగిరి గ్రామములలో ముతక కాగితములు తయారుచేయుచున్నారు. ప్రతిగ్రామమునందును గల రాట్నములు, మగ్గములు, ఒబ్లుదంపుడు, సామాన్యవృత్తులు. వడ్రంగము, కమ్మరి, వృత్తులింకను గలవు.

దొరతనమువారిలాటివృత్తులను ప్రోత్సాహపరచి, వానివిలువను లోకమునకు వెల్లడిచేయవలసిన ధర్మమైయున్నది. వీటికన్న మైకావ్యాపారమును దొరతనమువారు శ్రద్ధ తీసుకొనవలయును. ఈ మైకారహస్యమును మండలీయులకు తెలిసికొనుటకు అవకాశములు తక్కువ. ఈవస్తువు ఎందుకు వినియోగింపబడు చున్నదో ఎవరికిని తెలియదు. పైమార్గము మహాత్ముని గ్రామోద్ధరణమునకు అనుకూలమైనది. దొరతనమువారు నిజముగ గ్రామములను వికసింపచేయ వలయునని గ్రామస్వాతంత్ర్య సకలప్రయత్నములను నిష్కల్మష హృదయముతో గావింతురుగాక?

—

పారిశ్రామిక యుగ ధర్మములు

రైతాంగ విద్యాలయము.

ఆచార్య రంగాగారి ఉపన్యాసం

(స్వకీయ విలేఖరి.)

నిడుబ్రోలు:—24—5—35.

ఆచార్య రంగాగారు ఆంధ్ర రైతాంగ విద్యాలయ విద్యార్థులకు పారిశ్రామికయుగ ధర్మములు, చరిత్ర మొదలగునవి మార్క్సుగారిచే నిర్వచించబడిన విధానమును ఈక్రింది ఉపన్యాసంలో సంగ్రహంగా విశదీకరించారు. ప్రథమంలో మార్క్సుగారి చరిత్రను గురించి క్లుప్తంగా వివరించారు.

కారల్ మార్క్సు ఎవరు?

కారల్ మార్క్సు జర్మనీ దేశంలో జన్మించెను. చాలా గొప్ప మేధావి. తదితర విశ్వవిద్యాలయములలో పట్టభద్రులవలె ఉద్యోగములను ప్రయత్నించుటకు కోరక పత్రికా సంపాదకుడుగా మారి, ప్రజాస్వామికవాదియై ప్రచారము చేయుచుండెను. ప్రభుత్వ నిర్బంధములవల్ల పారిస్ పోవలసివచ్చెను. కొంతకాల మచ్చటనుండి, ఫ్రెంచిదేశపు సాంఘికవాదులనుండి అనేక విషయాలను గ్రహించి ఇంగ్లాండునకు చేరెను. లండనులో ఫ్రెడరిక్ ఏంజల్సు అను జర్మను ఆర్థిక శాస్త్రవేత్తతో స్నేహం కలిగెను. అప్పటినుండి వారాజన్మాంతర మిత్రులైరి. మార్క్సుగారు ప్రపంచార్థిక చరిత్రారహస్యముల, గొప్ప పరిశోధనచేసి, విచారించిరి. ఆకాలమున పారిశ్రామిక యుగమునందు నాయకత్వము పొందియుండిన ఇంగ్లండులోని పరిశ్రమాభివృద్ధి భూంజీదారుల పెంపు, కార్మికుల అవస్థలు, జాగ్రత్తగా ఏంజల్సుగారు విచారించిరి. ఒకరి శాస్త్రజ్ఞానమూ, మరొకరి చరిత్రజ్ఞానము పరస్పరముగా తోడ్పడెను. ఇరువురూ మా కార్మికుల మోక్షమును వాంఛించిరి. బీదతనమునూ, కష్టముల ననుభవించుటలో వీరువురు ఆదర్శప్రాయులైన మిత్రులు. ఈ మిత్రత్వపుఫలితమే జగద్విఖ్యాతమునొందిన, "కాపిటల్ అండ్ కమ్యూనిస్టుమ్యానిఫెస్టో" అనురెండు ఉత్కృష్ట గ్రంథములు.

చారిత్రక విశేషాంశాలు.

ప్రపంచ ప్రారంభంలో జనసంఖ్య తక్కువగా ఉంటంవల్ల సాగుచేసుకునే భూములు విరివిగా ఉంటంవల్ల ఫలసాయం అధికంగా ఉంటంవల్ల, ఉష్ణప్రదేశాలలో జీవితం గడపటం సులభమై ఉంటంవల్ల ఆదికాలమున ఆశియా, మధ్య భూభాగము, సింధునదీప్రాంతము, బాబిలోనియా క్రీటు, ఈజిప్టులందు నాగరక జాతులు బయలుదేరినవి. కాని ప్రథమంలో వీరి పూర్వీకులు కోతులవలె అడవులలో దొరకిన కందమూల ఫలాదులను తినియే జీవితము గడపుచుండిరి. అంచేత వ్యవసాయం అనేదే ఊహించబడలేదు.

జనసంఖ్య పెరిగిన కొలది మాత్రం ఆహార పదార్థములను నిల్వచేసుకోవటం అవసరమయింది కనుక ఒక వైపున పశుపోషణ, మరోవైపు వ్యవసాయం ప్రారంభించారు. ఆకాలమునే మొదట రాతి పరికరములు, పిమ్మట ఇనుము, అపిమ్మట కంచు పరికరములతో సృష్టిసంపదను భోగ్యయోగ్యముగా మార్చుట తటస్థించెను. ఈసంప దభివృద్ధిఅయిన కొలది గుర్రములు, పశువులతో మామూలురీతిగా ఒకచోటనుండి మరొకచోటికి ఆహార నిమిత్తార్థమై తిరుగుటలో వివిధమానవ బృందములమధ్య వాదములు ప్రబలెను. వానినుండి తప్పించుకొనుటకు క్రమముగా ఒక్కొక్కబృందము కోటకట్టుకొని ఆచుట్టుప్రక్కల సన్నభూములనే సేద్యముచేయనారంభించెను అంచేత వ్యక్తిగతభూములు, స్వంతహక్కులు లేవన్నమాటేగాని, స్వంతజీవనానికి వలయు వస్తువులను తయారుచేసుకొనుట ప్రారంభమైనది.

సాధారణముగా ఒక్కొక్కబృందపు సభ్యులెల్లరూ ఒకే మూలపురుషుల సంతతివారను నమ్మకము కలిగియుండెడిది. వారిలో బలపరాక్రమవంతులు, వయోవృద్ధులు, నాయకులుగానుండి మంత్రశక్తిగలవారుగా నుండిరి. స్వరక్షణకై బృందములోని సభ్యులు సాముదాయకముగా, భోజనసామగ్రిని సంపాదించుకొనెడివారు అటులనే వాటినుపయోగించుకొనెడివారు ఈవిధముగా ఒక్కొక్క కుటుంబానికి కొంతభూమి, స్వంతము అనుకొనుటకు లేకున్నను, ఫలసాయమును అనుభవించుటకు ఏర్పడినది.

బృందములను రక్షించుభారము మొదట అందరిమీదనూ గలదు. క్రమముగా బలవంతులపై బడినది. అందులోపురుషులు ముఖ్యులు. పిమ్మట బృందరక్షకులు, మరిఇతరపని చేయుటమానిరి. సంఘసభ్యులందరికీ బదులు కొందరే రక్షణకై నియమింపబడ్డారు. వీరికిక్రమముగా ఆధిక్యత హెచ్చెను. వీరిపోషణకై పంటలో ఆరోభాగం ఏర్పరచబడినది. ఈవిధంగానే వ్యవసాయకు లనుతరగతి ఏర్పడినది. వారేమన ఈనాటి రయితులు కాని వారికిప్పుడట్టి సౌకర్యాలుగాని ఆధిక్యత గానిలేదు.

"తృష్ణ—విభాగాలు"

వివిధబృందాలమధ్య విరోధములు ప్రబలెను. కొన్నిబృందాలు నాశనం చేయబడ్డాయి. మరికొన్ని లోపరచుకొనబడినవి. ఇందువలన రక్షణకార్యము భారమాయెను. సైనికపోషణకై సంఘముహెచ్చుగా శ్రమచేయవలసి వచ్చెను. కనుక సాముదాయకముగా సంపాదించుటకు బదులు వ్యక్తిగతముగా ద్రవ్యసంపాదనం లాభంఅనుకొన్నారు. వివిధదేశాలలోను వివిధగతుల. ఏనాడో వ్యక్తిగత ద్రవ్యార్జన పద్ధతి స్థిరపడిపోయెను. ప్రప్రథమమున బృందమంతయూ సాముదాయికముగ వ్యవసాయము చేసి తత్ఫలితమును వివిధ కార్యములను, సాగించుచుండిన వారందరకూ, వారివారి అవసరాలనుబట్టి భోజన తదితర పదార్థములు పంచిపెట్టుచుండెడివారు ఇందులో వారివారి నాగరికతాభివృద్ధిననుసరించి ఒకభాగము పండుగ ఖర్చులకనియూ, మరొకటి, వేటలు, విందులకనియూ, ఇంకొకటి అవసరమగునప్పుడు. యుద్ధములు, క్షామము, మరితర బాధలకని, మిగతా భాగాలు సాధారణ జీవితపోషణకని, నిర్ణయించుకొనెడివారు. ఇట్టిపద్ధతిలోనే ఇప్పటికీ 'మోరీ' జాతికలదు. ఈపద్ధతి వలన సామాజికులలో హెచ్చుమందికి తీరిక హెచ్చుగా కలుగుటసాధ్యము కాదాయెను. ప్రతి ఒక్కరూ సైనికులుగా ఉండవలసి వచ్చెను. యుద్ధకాలములో జయము గట్టిగా నిర్ధింపబడదనియు ప్రత్యేక సైన్యముసంపాదించుట వారవసరమనుకొనిరి. కాని సంఘ సభ్యులు, నియోజింపబడుట వారు వస్తువిషయ నిర్మాణమునందు సౌఖ్యము కలిగించుకొనలేకపోవుట వారి పోషణకై మిగతా వారధనముగా కష్టపడుట, అందుచేత కొద్ది ధనము కష్టములతో, హెచ్చు వస్తువిషయ నిర్మాణమునకుగాను, వృత్తి విభజన చేసిరి. దానికి దృష్టాంతము మనవర్ణవిభజనమే.

అదివరకున్న పెద్దలు సైనికులను, రాజ్యాంగపెత్తనములో భాగస్వాములుగా చేసుకొన్నారు. పిమ్మట క్షత్రియులే పెద్దభాగస్థులైనారు, వారిద్దరకు మధ్య సంఘర్షణకు, పరశురామ చరిత్రమే దృష్టాంతము.

ఓడిపోయిన బృందాలను ప్రథమంలో చంపటం, తరువాత బానిసలనుగా చేయుట తరువాత వారి కృషిమీద కోట్లను సంపాదించి ధనవంతులైరి. మొదట పశువులను, వ్యవసాయము, బానిసల కొల్లగొట్టటం, కార్మికులద్వారా ద్రవ్యసంపాదన కొలది సంఖ్యాకులకు చెందును. వీనికి ఫలితంగానే తయారయ్యారు మన జమీందారులు, కోటీశ్వరులు.

వ్యవసాయం ప్రారంభింపబడినప్పటినుండి సంఘ సభ్యులందరూ, ఆహార పదార్థముల నిర్మించుట అవసరము లేకాయెను. అందువలన వారందరూ వ్యవసాయ పరికరములను చేయుటలోనూ, గృహముల నిర్మించుటలోనూ, సంసార జీవితమున కవసరమగు వివిధవస్తు విషయముల తయారుచేయుటలో ప్రత్యేకంగా పనిచేయుట కవకాశంకలిగింది. వర్ణ విభజన అయిన తరువాత కూడా ఒక్కొక్కవృత్తి వారాయావృత్తి కార్యాలను కొన్నిచోట్ల సమిష్టిగా నిర్వహించేవారు. కొంత కాలమునకు, జీవితాంతమువరకూ, ఒకే వృత్తియందు, దానిలో చేరినవారుపని చేయవలసి వచ్చింది. క్రమంగా ఒకవృత్తిలో నున్నవారికి సంఘంలో ఆ కార్యాలకు కలిగిన అవసరాన్ని బట్టి వారికి ప్రథమమున సాముదాయికముగనూ, తరువాత వ్యక్తిగతముగనూ, భోజనవసతుపాయ సంపాదితమునకైననూ, సాధిక్యతను కల్పించిరి. తరువాత ఎప్పుడో సంపాదించుటయే గొప్పగా తలంచటంవల్లనో, లేక మత సాంఘిక అవకాశాలవల్లనో కొన్ని వృత్తులు సాంఘికముగా కూడా హెచ్చనియూ, తక్కువనియూ నిర్ణయించబడెను. విశ్వబ్రాహ్మణులు, కమ్మరి, కుమ్మరి, చాకలి, మంగలుల పతనమునకు, బ్రాహ్మణులు, వైశ్యుల యాధిక్యతకూ, ఇట్టి చరిత్రయే కారణము. ప్రస్తుతంలో మన దేశంలోనున్న వర్ణ వ్యవస్థలు ఈ విధంగా భౌతిక పరిస్థితుల ననుసరించి ఏర్పడినవేగాని జన్మతో వచ్చినవికాదు.

హెచ్చు—తగ్గులు.

సంఘము, ఆర్థికవ్యవహారములలో ఒకరు హెచ్చు. ఒకరుతగ్గు అనేపద్ధతి వచ్చినప్పటినుంచీ సంఘములో శాంతిలేకపోవుట, పరస్పరము కలహములు కలుగుట, ఆర్థికఅభివృద్ధి సంకుచితమగుట, వస్తువిషయాల నిర్మించువారికి, సౌభాగ్య అనుభవం తగ్గుటయూ, పురోహితులు సిపాయీలు వివిధవృత్తులసభ? సహకారము కల్పించు వ్యాపారులు, హెచ్చుగా భోగ్యవస్తువుల నాక్రమించుకొనుటయూ తటస్థించుచుండెను.

మతసాంఘిక నియమముల ననుసరించి, రాచకీయపు పెత్తనమునుబట్టి, ఆర్థిక ప్రతిపత్తిని బట్టి, ఎవరెవరిని లొంగతీసిరో వారందరూ బానిసలైరి. ఆబానిసలయొక్క సర్వసంపదలూ, వారియజమానులకూ, పురోహితులకూ, సైనికులకూ చెందుచుండెను వివిధబృందములమధ్య విజృంభించుచుండే వివాదముల పర్యవసానముగా ఓడిపోయిన బృందము జయించిన బృందానికి బానిసలుగా మారుటయూ, వారిఆస్తిపాస్తులు, జయించినవారికి చెందుటయూ తద్వారా కలిమి కలిగినవాడు కొందరేఅగుటయూ, లేనివారు హెచ్చుటయూ కలుగుచుండెను.

మొదటందరూకలసి వృత్తికార్యముల నిర్వహించుటయూ, ప్రతిఫలం సాముదాయకంగా పొందుటయూ, పిమ్మట ఒక్కొక్కరు తమకు నియోగించబడిన కార్యంచేయుటయూ దానిప్రతిఫలం పొందుటయూ, అపిమ్మట బృందాల జీవితం తారుమారయిన కొలదియూ జయించినవారు ఓడిన కర్మకారులను, తమకవకాశముల కొలది ఉపయోగించుకొనుటయూ తద్వారా శిల్పకారుల మధ్యకూడా, ఆర్థిక హెచ్చుతగ్గులు సంప్రాప్తమగుచూ వచ్చినవి. ఈనాటికి. కుచేలురు కోటీశ్వరులు తయారయ్యారు. కొన్నిబృందాలుచేరి, కొన్నివంశాలుగానూ, కొన్నివంశాలుకలసి ఓజాతిగానూ, కొన్నిజాతులలో దేశీయులుగానూ విభజించబడుచూవచ్చిరి. దీన్నిబట్టిచూస్తే ప్రథమంలో ఈనాటి విభేదాలు, అనేకమైన తెగలులేవని విశద మవుతున్నది.

కొందరు జమీందారులకు, అనేకమంది బానిసలై నటువంటియూ, కానటువంటి రైతుల భూములమీద, అధికారము కలిగియుండుటయూ, అందువలన జమీందారులు తమకు తమలోచేరియున్న పురోహితులకు, తమపైనున్న రాజులకుగాను, రైతుల ఫలసాయములో క్రమక్రమముగా, హెచ్చుచున్న భాగమును, తీసుకొనుచుండిరి. క్రమముగా గ్రీసు, రోము, మధ్యకాలపు భారతదేశం, యూరపు ఖండాలలో స్వయంగా కష్టపడకనే అల్పసంఖ్యాకులు, అధికసంఖ్యాకుల కష్ట ఫలితమును విరివిగా అనుభవింప కలిగేశక్తి పొందుచుండిరి. అంచేత సాధారణ జీవితావసరములను అతి సులువుగా తీర్చుకొనగలిగెడివారు. మిగిలివున్న తమ అపారమైన సంపత్తితో తమకు త్వరగా అందని జీవితమును విలాసవంతంగా చేయు వస్తు విషయ సామగ్రిని సంపాదించుటకై ప్రారంభించ మొదలెట్టారు. దాని ఫలితంగా వివిధ దేశాలమధ్య వ్యాపారం విజృంభించుట, కొందరు జీవితం శిల్పకళా ప్రపూర్ణ మగుటయూ తద్వారా, భౌతిక నాగరికతాభివృద్ధి కొందరికి, అతి హెచ్చుగనూ, అందరికీ బహు కొలదిగనూ, కలుగుటయూ సంభవించెను. గ్రీసు దేశంలో రాచకీయంగా వివిధ దేశాల ప్రభుత్వాలు ప్రథమమున శాంతిరక్షణచేయుట, తరువాత, భాగ్యాభివృద్ధికోసం స్వయంగానే వ్యాపారులూ, జమీందారులు, రైతులద్వారానూ, వస్తువిషయ నిర్మాణమును చేయించుటయూ, ప్రజల సాముదాయిక లాభం కోసం కొంతగనూ, ఆర్థిక సాంఘిక లోకంలో పైనున్నవారి విలాసంకొరకు, హెచ్చుగనూ, శిల్పకళల నభివృద్ధిపరచుట ఎవరి స్వానుభవంలోనున్న ఆస్తిపాస్తులనూ వారికే వంశ పారంపర్యముగా అల్పాటబట్టి అనుభవం అగునట్లు చేయుట, ప్రభుత్వపు ధర్మములుగ, పరిగణింపబడ్డవి. దాని పోషణకై ప్రజల నుండి ధనధాన్య గోగణ రూపేణ శిస్తులు వసూలు చేయుచుండిరి. ఇట్టి ప్రభుత్వంమీద ఎవరికి పెత్తనమూ అనే ప్రశ్నకు వివిధ కాలాలలో, వివిధ సమాధానాలు కలుగుచుండెడివి. ఒకప్పుడు క్షత్రియులు, మరోసారి, పురోహితులు, కొంతకాలం వీరిద్దరూ, మరొకంతకాలం వీరిపైనున్న

ప్రభువు, అతడునూ కొంతకాలం నిరంకుశంగానూ మరికొంతకాలం క్షత్రియులు, పురోహితుల సలహాలననూ రాజ్యం చేయుచుండెడివారు. అంతర్జాతీయ, దేశాంతర్గతమైనట్టియూ, వ్యాపారం, హెచ్చినకొలది, పట్టణములు పెరుగుటయూ అప్పటికప్పట్లు, వానియుత్పత్తి హెచ్చుటయూ వ్యాపారుల ధనాగారములను పెరుగుటయూ, వారికి సామంత భూస్వాములగు నుండిన జమీందారులు, గురువు, ప్రభువులు, ఋణస్థులగుటయు, వారికి స్థానిక స్వపరిపాలన ఇవ్వవలసి వచ్చుటయూ, క్రమంగా వారికి పారిశ్రామికాభివృద్ధి కోసం, ప్రభుత్వం ప్రత్యేక ప్రయత్నాలు చేయవలయునను ఆతురత కలుగుటయు సంభవించెను. వ్యాపారులు కాని, సాంఘిక, పల్లెల చేతులలో నుండుట వారికి కష్టము కలిగించెను. ప్రజలందరూ, కిస్తుభారంతో క్రుంగిపోతుంటే వీరి వర్తకములకు, కష్టంతలిగింది గాన బానిసత్వముంటే వారికి స్వతంత్రులైన కార్మికులు, దొరకనందున కట్టివ్యాపారం చెయ్యాలని పురోహితులు పట్టుబట్టారు, కాబట్టి మార్చుకోవాలని ప్రారంభించిరి. అటు తమ వ్యాపారానికి రక్షణ రాజ్య జనానికి పోషణ, ఇటు కిస్తుభారంనుండి, బానిసత్వం నుండి విముక్తి, అటు జమీందారుల ఆధిక్యతకస్తుట, ఇటు, తమకు రాజకీయ పెత్తనం అధికమగుటయూ కోరుచుండెడివారు.

16-వ శతాబ్దమునుండి 18-వ శతాబ్దాంతరమూ, యూరపు ఖండంలో రోమక సామ్రాజ్యం క్షీణించి జాతీయ రాజ్యములు స్థాపింపబడుచుండెను. వాని ప్రభుత్వములు అమెరికా, ఆఫ్రికా, ఆసియా, ఖండములలో నానా వ్యాపారము, వృద్ధిపరచి వర్తకమును పెంపొందించిరి. ముందు పురోహితులు, వారివెంట వర్తకులు, ఆవెంట సైనికులద్వారా ఈ ఖండములను వశపరచుకొన యత్నించిరి. అందుచే వీరిమధ్య పోటీలు యుద్ధములు కలిగెను. అంతకు పూర్వమువలె, రాజకీయ, అధికార ప్రాబల్యతకొరకే మన దేశములోవలె అశ్వమేధ, రాజసూయ యాగములవలె బయలు, అర్థికసంపత్తును వృద్ధిపరచుటకు, నావికాదళములను పెంచి, వర్తకుల ప్రోత్సాహపరచి, వర్తక సంఘములకు సామంత రాజ్యాలలో పొందుటకు, అధికారము చలాయించుటకు, హక్కుల నిచ్చి తప్పక ఆర్థిక స్వరాజ్యమును, వీలున్నచో నావికా, రాజకీయ స్వరాజ్యములునూ, సంపాదించుటకు ప్రభుత్వములు పూనుకొనెను. ఈ ప్రయత్న ఫలితంగా, ఉద్యోగాలు, రాజకీయ గౌరవాలు, గొప్ప కుటుంబీకులకూ, జమీందారులకూ, సంప్రాప్తమైననూ, హెచ్చులాభం, ప్రాధాన్యత, వర్తకులకు ప్రాప్తించెను. దీనితో అప్పటివరకూ రాజ్యాధికారమును చలాయించుటలో, భాగము నంతగా పొందలేకుండిన సాహుకారులు తమ తమ ప్రభుత్వవిధానముల నిర్ణయించు పెత్తనములపొందిరి. కనుకనే డచ్చి, ఫ్రెంచి, బ్రిటీషు వర్తకసంఘాలు, ఆఫ్రికా, అమెరికా, ఆసియా ఖండాలలో సామంతరాజ్యాలను సంపాదించుకొనగలిగిరి. బ్రిటీషు అధికారమును మన దేశంలోనిల్పిన ఈస్టు ఇండియాకంపెనీ ఉదంతమే దీనికి తార్కాణం. ఇప్పటినుంచీ, వ్యాపారయుగం, విజృంభణకు వచ్చెనని చెప్పవచ్చును.

ప్రపంచముఖకు అంతటా అల్లుకొనిన వర్తకవ్యాపార వృద్ధికి, కొన్ని అడ్డంకులు, అప్పటివరకుండెను. అవియేవన (1) అప్పులమీదవడ్డీ తీసుకోవరాదను మతాధి ప్రాయం, (2) రైతులను పీడించుచూ, క్రొత్తపద్ధతులమీద, వ్యవసాయం చేయని జమీందారులు, (3) అస్వతంత్రులైన రయితులు, బానిసలయినకూలీలు, (4) ఒకచోటనుండి మరోచోటికి కార్మిక కర్షకులు వెళ్లకుండుటకు కట్టడములు, (5) బస్తీలలో కార్మికులు, తగినంతమంది లేకుండుట, (6) అన్నిబస్తీలకూ, స్థానిక స్వపరిపాలనాధికారంలేకుండుట, ప్రభుత్వంలో ప్రాబల్యత పొందుచున్న వర్తకులు, ఈఅడ్డంకులను, ప్రభుత్వం తొలగించునట్లు చేసిరి. ఇప్పటినుండీవీరు కార్మికులను సంపాదించుకొని, పరిశ్రమలనభివృద్ధి పరచుకొని, ధనమును సంపాదించుకొనుటకు కేవిధమయిన అడ్డంకులు, లేకుండుటయే మంచిదనువారు హెచ్చిరి. ఈతత్వమునే లైసే ఫైర్ అందురు. కాని అవసరంఉన్నప్పుడెల్ల ప్రభుత్వం ఈవర్తకులకు సహాయం చేయాలన్నారు. దీనివలన దారిదోపిడిగాండ్రైన, డ్రేకు, రాలె, క్లయివు, హేస్టింగ్సు మొదలగు వారలు, సముద్రములమీద, ఇతరదేశీయుల ఓడలను దోచుకొనుచుంటే ఇతరదేశాల రాజులను, రాజులను మోసంచేస్తే జాతులను వీరులుగా పరిగణింపబడ్డారు. ఆఫ్రికా ఖండమును లోబచ్చుకొని అందరినీ నిగ్రోలనూ బానిసలుగాచేయుట కవకాశంకల్పించిన, వుక్కు. మొదలైనవారలు, జాతీయసేవకులుగా పరిగణింపబడ్డారు. ఈధనదాహంపెరిగిన కొలది ధర్మదేవత బహిష్కరింపబడుటయూ, అందులకు ప్రతిఫలంగా ఒకదేశంలోని శిల్పులను దొంగిలించుటయూ, మరికొందరి అవయవాల్ని తెగగొట్టుటయూ, మనుష్యబృందాలనే బానిసలుగా మార్చుటయూ, జాతీయధర్మ నిర్వహణ కార్యములుగా పరిగణింపబడినవి.

ఈవ్యాపారయుగంలో వస్తువిషయ నిర్మాణం మొదట కొంతవరకూ జమీందారులు, కార్ఖానాలమీద తమయిండ్లలోనే మార్గములను తదితరపరికరాలనూ, ఉంచుకొని పనిచేయు చేతిపనివారిమీద ఆధారపడి, చేర్చబడినవస్తువులను, వివిధదేశాలమధ్య అమ్ముచుండేవారు. జమీందారులు, కోటీశ్వరులు, వారితాబేదారులు, బస్తీలలోని మధ్యతరగతివారు తమఅవసరములు పెంచుకొనుచున్న కొలది విరివిగా వస్తువులను ఉత్పత్తిచేయుట అవసరమాయెను. ఎవరింట్లో వారే స్వతంత్రంగా వస్తువిషయాల తయారుచేయువారు యీగిరాకీకి అందలేకపోయిరి. అందుచేవ్యాపారులనేకమంది స్వయంగా కార్ఖానాలను పెట్టుకొనసారంభించిరి. అప్పటినుండియూ వస్తువిషయాల ఉత్పత్తి వృద్ధియగుచుండెను. కాని అదియూచాలకుండెను.

వస్తువిషయాల ఉత్పత్తికి మనుష్యులు ప్రథమంనుంచీ తమహస్త కౌశల్యంమీదనే ఆధారపడక సహాయక పరికరముల తయారు చేసుకొనుచుండిరి. నాగలి, కర్రు, గొర్రు, కొడవలి, కత్తి, వస్త్రాలను కనుగొనిరి. కొన్నిదేశాలలో అప్పటినుండి ఇప్పటివరకూ ఇవేపరికరాలు, ఉపయోగిస్తున్నారు. మనదేశంలోనే ంయలసీమలో తయారైన పెద్దమదక, జడ్డిగరి (విత్తనాల సాలునసాగించి వల్లుపనిముట్టు) యీరెండూ ఉపయోగంలో ఉన్నయుకాని,అరవదేశంలో చాలునుబట్టి విత్తుల నాటుట అదవి, లీడు భూములను నాగలితో దున్నులు కొట్టుటకు రైతులకు తగిన పరికరాలు లేవాయను. వస్త్రములను తయారుచేయుట కంతో నష్టంమీద చేతిమగ్గాల్ని కనిపెట్టారు. 100 సం॥ క్రితమే ఇప్పటి ఫటిల్ మగ్గం కనిపెట్టబడింది. ఇటులనే ఇతర వస్తువులను తయారుచేయుటకు, బాడిస, రంపము మొదలగు వస్తువులు క్రమంగా కనిపెట్టబడినవి. గిరాకీని తీర్చుటకు, ఇవి చాలలేదు. కనుక కొత్త పరికరాలను కనిపెట్టుటకు అన్ని దేశాలలో

ది స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా

ఇండస్ట్రియల్ అండ్ జనరల్ అస్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

8, తంబుచెట్టువీధి, మదరాసు.

అభివృద్ధి

చేరినవ్యాపారము	రు.	27,00,000
పూర్తిచేసిన వ్యాపారము ...	,,	20,00,000
దాదాపు ఆస్తులు ...	,,	2,00,000
గవర్నమెంటు హామీలపెట్టుబడి	,,	95,000
చెల్లించిన క్లయిములు (ఇండస్ట్రియల్) స్కీములు.	,,	2,50,000

"కంపెనీ నిర్వహణ చాకచక్యమునకు
కంపెనీ వారిని ప్రశంసింపక తప్పదు.
ప్రస్తుతపు పాలసీదారులు రాబోవు
పాలసీదారులు కంపెనీ పరిస్థితులకు
గర్వించవలసిన అవకాశము కలదు"
అని ఆక్చ్యుయరీ కె. బి. మాధవగారు
ప్రశంసించి యున్నారు.

ధారాళమైన కమీషను వేతనముపై పనిచేయగల
ఏజంట్లు కావలెను.

యమ్. యస్. ఆర్. ఎ. గుప్త,
మేనేజింగు ఏజంటు.

రతి మాత్రలు

స్త్రీ పురుషులకు ఆనందములో తనివితీర్చుటకివియే?

ఇందు రస విషాదులు చేర్చక కస్తూరి, బంగారు, హిమాలయపర్వత వనమూలికలతో గొప్ప రోగిశ్వరువద్ద గ్రహించి మునలితనము లోకములో లేకుండజేయుటకు వీర్యపటుత్వము లేనివారికి లేపనశక్తి కలిగించుటకు సంతానప్రాప్తిలేని స్త్రీలకు పుత్రబిక్ష పెట్టుటకు ప్రయత్నించి ఈమహాయోగరాజము వెల్లడిచేయుట కవకాశము కలిగించితిమి. సందేహించక వాడితీరుడు, లేదా విచారించిన లాభమున్నదా? గుణములేనిచో డబ్బు వాపసు చేతుము. అరగంటలో వీర్యమును రాయువలెకేసి రమించుటకు ఉల్లాసము కలుగజేయుటలో గర్వనకైపనికిరావు. మాచెడకేల కార్డువ్రాయుము.

డాక్టరు
ఎ. సాంబమూర్తి.
చికాకోలు.

60 మాత్రలు 5-0-0
శాంపిల్కు 30 మాత్రలు రు. 3-0-0.

మూలవ్యాధి.

బవాసిర్ సంభుర్ చిరకాలమునుండియున్న వ్యాధిగాని, క్రొత్తదిగాని ఎట్టిస్థితిలో యున్నను నొప్పి, జిల, మొలలు, మంటబాధలను మొదటి పూతలోనే నివారణచేయును. అపరేషను లేక 3 రోజులలో సంపూర్ణగుణము. గుణమివ్వనిచో సొమ్ము వాపసు ఇవ్వబడును. వెల రూ. 2

చెవుడు.

మా "బహిరోదీపన్" తైలము చెవి బాధలకు అమోఘమయినది. చెవుడు చెవిలోనీరు, చీము కారుట, పోటు దురద, పుండ్లు మొదలగు వాటిని శీఘ్రముగ పోగొట్టును. వేలకొలది చెవిటివారు యీ ఔషధముచే గుణమొందిరి. గుణమివ్వని యెడల సొమ్ము తిరిగి యివ్వబడును. వెల రూ. 2.

శక్తి సుధా కార్యాలయం, కుంబార్ వాడ 4-వీధి, బొంబాయి, నెం. 4.

ప్రయత్నాలు జరిగెను. ఇంగ్లీషువారు ఇందులో అప్పపొందారు. వర వస్త్రాలను, రాట్నాలను కనిపెట్టుటయేగాక వీటిని కార్ఖానాలోపెట్టి వివిధ కూలీలను వివిధమైన ఉపపనులను చేయుటకు తయారుచేయుటలోకూడా క్రొత్తమార్గాలను త్రొక్కారు. అనవయూన్నే యీ యంత్రాలమీద తయారయ్యే వస్తువులను ముడుకుగా ఒకచోటనుండి మరోచోటికి చేర్చవలసిన అవసరంకలిగింది. దానిని తీర్చుటకై మ్యాక్ డెక్ అనే ఇంజనీరు సహాయంతో రోడ్లను నిర్మించారు. అవి చాలక రైళ్లను కనిపెట్టిరి. నదులమధ్య కాలువలుత్రవ్వి నావలకు స్టీముతో నడుపుట ఆరంభించారు. వీటి పర్యవసానం, వస్తువిక్రయం సులభమగుటయూ, అందువలన ఆశేషజనం వాట్ని కోరడం అవి తగ్గ యంత్రములకు కర్మాగారాలకు, గిరాకీ హెచ్చుటయు, వీనిని తయారుచేయుటలో ముందుకువచ్చిన ఇంగ్లండు ప్రపంచంలో నా... త్వానికి వచ్చుట 1858 నాటికి సిద్ధించింది.

(ఇంకావుంది.)

నెల్లూరు డైరీ

(విమర్శకుడు)

వెంగన్నమనంపారు.

జిల్లాబోర్డు మెంబరు, వైఎలెక్షనులో రాబడ్డ కమవూరువాస్తవ్యులు, బాలు వెంగన్నగారిని 26 తేది రాత్రి వాంతకులెవరో గొంతుకోసి చంపినారు. ఈ స్థానానికి వెనుక మెంబరుగానున్న పొన్నవోలు శేషురెడ్డిగారుకూడ ఇట్లేచంపబడిరి. కావున ఈసీటుకు నిల్చడంఅంటే వాదలిపోతున్నారు "కలిజుడుభాగులేంప" అన్న పద్యం జ్ఞాపకానికొస్తుంది ఇదితలచుకొంటె.

* * *

వెంకటగిరివారు నెల్లూరుజానిలీలో తోసి వేస్తానన్న లక్షరూపాయలగూర్చి యింతవరకు ఏమీతలపెట్టలేదనే అంటున్నారు.

* * *

ఈమాటు జిల్లాబోర్డువారు కంట్రాక్టుల, రాబోవు ఓట్లసంపాదనా కార్యక్రమంలో మేళవించి నిపుణంగా పంచిపెట్టారట మోహినీదేవి మాదిరి. లాభంలేకపోయినా వాందిభాముక్తులుగాని మాకంట్రాక్టుదారుల శెట్టిదేవులాట జాలికరంగానేఉంది.

* * *

అల్లాయినాయుడుగారిని డెలిగేటు ప్రెసిడెంటును చేసినందుకు గర్భగృహంలోని అంతరంగికులే అసంతృప్తభావోన్మాదులై పెదవులు కొరుక్కుంటున్నారటపాపం.

* * *

జిల్లాబోర్డువారు 28 తేది సమావేశమై అధ్యక్షులు కుమారరాజాగారు రానందున వారికిమెంబరుపదవేగాక రెస్టోరు చేయడానికి వీలులేని అధ్యక్షపదవికూడా పోతుందనేభయంతో ఎండలను మిషపెట్టి 29 తేదిఉదయానికి వాయిదా వేసుకొన్నారు. నిరంతరదేశసహాయింటుమెంబైక దీక్షులగు కుమారరాజాగారు శ్రమపడి తాము నెల్లూరుకు వచ్చేదానికంటే మెంబర్లనె వెంకటగిరికి రమ్మంటే వచ్చిఉండేవారు ఆత్మగౌరవంకోసరం అంత తంటాలుపడని మూళాంతైకదక్షులగు సభ్యులు.

* * *

మాబోర్డువారు 162 ప్రాజెక్టులను, రెండుగంటల్లో దిగేసే తద్దినమంత్రాల్లాగ ఎగరగొట్టిన కార్యకలాపంచూస్తే అసెంబ్లీలో గ్రిగ్గు, ఈలాంటి నోరూవాయిలేని మెంబర్లుకొలికిలే అసెంబ్లీకి ఎంతసంతోషం పడిఉండునో?

* * *

ఈజస్టీసుపార్టీవారి కార్యవిధానంమీది అసహ్యం పోగొట్టుపోవాలంటే రేపు 1 తేది సినాపురి ఫ్రెండ్సుయూనియన్‌వారు ప్రదర్శిస్తారు "కాళిదాసు" నాటకం. దాన్ని చూడాలన్నారు రసజ్ఞులైన పెద్దలుకొందరు.

* * *

వెంకటగిరి దివానుగారు శెలవులోనుండి వచ్చారు. పరిపడని వేదాంతులు వీరిని తొందరలోనే పంపడానికి కుట్రలు పన్నుతున్నారని వదంతిగాఉంది.

* * *

వెంకటగిరి ఎస్టేటులో సుస్తీ, బంజరు, ఆకాంట్లన్నీ వచ్చే ఎలెక్షనువరకు నిలిపిపెట్టవలసినట్లు క్యాబినెట్టులో తీర్మానం అయిందట కుమారరాజాగారి ఆజ్ఞానుసారంగా.

* * *

జిల్లాబోర్డును ఈసంవత్సరాంతంలో రెండుగా విభాగిస్తారా! దీనిలో మాకుమారరాజా సాహెబులవారి దుశ్యోధమంటే! బోర్డును రెండుగా విభాగిస్తే దక్షిణఖండాన్ని పెళ్లేటిగారికి సమర్పించి కొన్నిటుకు అడ్డమురాకుండా చేసుకోవచ్చునని, ఉత్తరఖండాన్ని నాయుడుగారికి పట్టంగట్టి, కందుకూరు డివిజనుకు వహాధ్యాయిరెడ్డిగారికి ధాన్యమియివ్వవచ్చునని, ఊరివిభాగోద్దేశమంటారు. కాని రెండుగాభాగిస్తే "నీవాకం దుకుపోస్తే నేకాకందుకుతాగుతున్నా" నన్నట్లవుతుంది.

జిల్లాబోర్డు మీటింగు.

28 తేది పగలు 8 గంటలకు రా॥ సా॥ అల్లాయినాయుడుగారి అధ్యక్షతక్రింద ప్రారంభంకాబడి కుమారరాజాగారు రానందున శాబోలు 29 తేది ఉదయానికి వాయిదాపడింది. 28 తేది సభలో సభ్యత్వాన్ని కోల్పోయిన (1) యస్. మాలెకొండారెడ్డి, దేవరపల్లి వెంకటకృష్ణారెడ్డి, గొట్టిపాటి: పుల్లయ్యనాయుడుగార్ల సభ్యత్వ శిలితాలు పునరుద్ధరించారు. చనిపోయిన సభ్యులు రేబాల గోపాలరెడ్డి, బాలు వెంగన్నగార్ల సానుభూతి తీర్మానంజరిగి వాయిదాపడింది.

29 తేది ఉదయం 8 గంటలకు డెలిగేటు ప్రెసిడెంటుగారి అధ్యక్షతక్రింద కొంతసాగవరకు కుమారరాజాగారువచ్చి అధ్యక్షస్థానంవహించారు. 8 గంటలనుండి 10 గంటలవరకు సెక్రటరిగారు గుక్కతిప్పని ఉపన్యాసంమాదిరి తీర్మానాలు చదివారు. చివరకు ఒక్కొక్కతీర్మానం ప్యాసయింది అనేముక్కగూడలేదు. ముప్పాతిక మందికి సభలోజరిగే వ్యవహారమే అర్థంకాలె. అడగడానికి భయంపాపం! 2 గంటలలో 162 తీర్మానాలు చదివారు. పినుపోలు వెంకట్రామిరెడ్డిగారు పెట్టిన "వ్యవసాయపాఠశాల" తీర్మానం ప్యాసయింది. వివరాలు ముందన్నారు. ఈఒక్కతీర్మానమే ముఖ్యమైంది. సభచప్పగా ఉండింది.

—ఒకవిలేఖరి.

జమీన్ రైతు సంఘానికి పెండ్లికట్నము.

—(0)—

మేనెల 23 తేది కోటపోలూరు వాస్తవ్యులు బద్దిపూడిచెంగారెడ్డిగారికి, కరబల్లవోలు రైతునాయకులు ఎల్ల వెంకటసుబ్బారెడ్డిగారి కుమార్తెనిచ్చి తుంబూరులో పాణిగ్రహణమహోత్సవము జరుపబడినది.

ఏతత్సందర్భమున నెల్లూరు జిల్లా జమీన్ రైతు సంఘమునకు వివాహకట్నముగా ఇరుపక్షములవారును చెరి ఐదు రూపాయలు చదివించి చరితార్థులైరి.

ఇట్టిసత్కార్యా చరణకుబూని మార్గదర్శకులైనందులకు వధూవర పక్షముల వారికి మేము సదాకృతజ్ఞులైయుండగల వారము.

బ. వెంకటనారాయణరెడ్డి,
అధ్యక్షులు.
వం. సుబ్బరామానాయుడు,
కార్యదర్శి.
నె. జి. జ. రై. సంఘము, నెల్లూరు.

జిల్లాబోర్డు యింజనీయరు గారికి.

ట్రంకు రోడ్డు కంట్రాక్టులు మొగమాటందార్లచేతుల్లో పడటం మూలాన రిపేర్లు అబంధరగా జరుగుతున్నాయి. ప్రభుత్వంవారి దృష్టిలో యీరోడ్డు ఎంత ప్రాముఖ్యం వహిస్తున్నదో! జిల్లాబోర్డువారి దృష్టిలో అంత అప్రాముఖ్యం వహిస్తున్నది. యీక్రింది భాగాలు నాకంటితో చూచి వ్రాస్తున్నా. యీరిపేరు చేసిన రోడ్డు జాస్తి దిక్కులేని పీనుగ గోరిమీద మట్టిగప్పినట్లు కనుపడతుందేగాని వేరుకాదు. సమృద్ధిగా నీరుపోసి దిగించిన రోడ్డుకావు. అందువల్ల మరుసటిరోజే కంకరపైటబడి యీ రోడ్డు మీద బండ్లు నడుస్తుంటే కొండల్లోనడిచినంత సుఖంగా ఉంటుంది. ఇంజనీయరుగారు స్వయంగాచూడకన్నా ఉండవలె! లేదా మొగమాటంవల్లనో లేక జాలకైనా ఉండవలె! యీక్రింది భాగాలు తిరుగా చిత్తగించండి:—

ట్రంకురోడ్డు మైళ్లు.
60—5,6
61—3
62—2,6
63—3,5,6,8
64—3,6,7
65—3
68—3,4,5,6,7,8
69—7,8
72—1 *to* 4, 5 *to* 7
74—7
75—1,5

—ఒక ప్రయాణీకుడు.

వెంకటగిరి పూర్ హౌసు.

66 వేలు నష్టము.

వెంకటగిరిలో పూర్‌హౌసు బీదలకు అన్నదానంచేస్తుంది. కలిచేడు దీనికి సంబంధించినదే! ఈ కలిచేడు పోలయ్యనాయుడు ప్రభృతులను కుబేరులనుచేసింది. దీన్నిజూచి మా శాసనసభ్యులకు ఆశపుట్టింది. సంస్థానం ఖజాంచీ బల్కారి వారిపేర పాట పాడించారు భగవద్గీతా హృదయ దొడ్ల వెంకట్రామిరెడ్డిగారు, దేశద్రోహైక ఓట్ల సంపాదనా కార్యచతుర వల్లటూరు వెంకయ్యనాయుడుగారలు వర్కింగు పార్టనర్లు. దీన్ని తీసినది 1933 లో. వెంకటగిరి పరిపాలన మాదిరి పనులు జరుగుచున్నవి. వారికథ మనకెందుకు! ఇజారాకు తీసుకొన్న 3 సంవత్సరములకు సం॥ 1కి రు 22000 ల వంతున రు 66000 లు పూర్‌హౌసు చిఠాకు జమపడవలెను. ఇప్పటికి ఒక్కదమ్మిడీ గూడ చెల్లలేదు. దీని ట్రస్టీలు (1) వెంకటగిరి మహారాజా సాహెబులవారు, (2) ఇక్ సాల్ వెంటు తాజమహాలు దొరవారు, (3) నెల్లూరు జిల్లాజడ్జిగారు. వీరిలో మొదటి యిద్దరు నోరెత్తరు. జడ్జీగారైనా దీన్నిగూర్చి జాగ్రత్త పడకుంటే పూర్ హౌసు, పూర్ హౌస్ అవుతుంది.

—గూడూరువాసి.

ఇటలీలో నూతన సైనిక సమావేశము.

కొద్దిరోజులలో 200 వేలకుపైగా నూతన సైనికతరగతి ఏర్పడు ననుచున్నారు. ప్రెన్నరు సరిహద్దు రక్షణమునుగూర్చి ఏర్పడిన భయమును బాపుటకు ఈసమావేశము జరుగుచున్నదని తెలుపుచున్నారు. 1911-1913-1914 తరగతులు మొత్తము 900 వేలమంది సైన్యములో చేర్చబడిరి.

కోవూరు యూనియన్ బోర్డు.

పైబోర్డు మీటింగు 14 తేది జరిగింది. ఆయుర్వేద అనుపత్రి ఖర్చులు ముప్పాతిక భాగం జిల్లాబోర్డువారు భరిస్తారు, యూనియన్ బోర్డువారు పాతికభాగం భరిస్తారాయని జిల్లాబోర్డువారు వ్రాసిన లెటరు మీద డిస్కషన్ జరిగింది. అందరు సరేనన్నారు. ఆయుర్వేద డాక్టరు వెంకట్రత్నంనాయుడుగారు మాత్రం అడ్డుకాలువేశారు. కాని మొత్తానికి ప్యాసయినా, సాముదాయిక క్షేమ విషయాల్లో గూడ దృష్టిలోపం సంక్రమించడం, స్వార్థపరుల నీతివిచక్షణా కౌశలానికి తార్కాణం కాదంటారా?

—గ్రామవాసి.

నిరుద్యోగి హత్యచేసుకొనుట.

సోముకృష్ణ అను (50) మిల్లు పనివాడు నిరుద్యోగిగనుండి, తనభార్య సకుపోను అనువామె కడుపులో కత్తితో పొడచి, తరువాత తన కడుపులో పొడుచుకొనెను. ఈతడు ఏడాదినుండి నిరుద్యోగిగ నుండెను. భార్య నగలను తాకట్టు పెట్టుటను గూర్చి తగవు వచ్చెను, వారిరువురిని ఆస్పత్రిలో చేసిరి. స్త్రీ బ్రతుకదని అనుకొనుచున్నారు.

చాపన్ కమిషన్

బ్రిటిషు అస్సాం ప్రతినిధులుగల చాపన్ కమిషన్ జూన్ నెల ఆరవ తేదినుండి పనులను చేయుటకు ప్రారంభించును. సరిహద్దులలో నుండు జాతులవారి కలహములను పరిష్కరించుటకై చాల సంవత్సరములుగ ప్రయత్నములు జరుగుచుండెను. తత్ఫలితముగ యీ కమిషన్ నియమింపబడెను. సరిహద్దులలోని జాతులు యీ కమిషను పట్ల చాలగౌరవ నమ్మకములు గలిగియున్నవి.

డోంగ్రే గారి బాలామృతము
బలహీనమైన బిడ్డలకు పుష్టియున్న, బలమున్న, ఆరోగ్యము నిచ్చును.
అన్నిస్థలములందు దొరకును.

ప్రొప్రయిటర్సు:—
కె. టి. డొంగర్ అండ్ కో.,
గిర్‌గాం - బొంబాయి.

కాంగ్రెసు వారికేలేకపోయిన చాటుగా మాటుగా పనిచేయించుకొన్న వల్లపల్లి కోరగాను, జిల్లా బోర్డులో తన ప్రజామిత్ర పార్టీ వారితోకూడా సంప్రతించకనే బొబ్బిలి మిత్రత్వాన్ని సంపా దించి మీర్జాపురంతో మిశ్రమ తాంబూలాలు బట్టారు. జిల్లాబోర్డు ఎలెక్షనులో గంపలగూడెం వారు చర్యను గర్హించినవారంతా ఇప్పు డే మంటారు? ఏది మనపార్టీ!

* * *

ఇది నిజమైతే! యాహ్యాలి సాహెబుగారి మంత్రిపదవి.

(సంజయుడు)

ఖాన్ బహదూరు యాహ్యాలీ సాహెబుగారి జాతకుడు యీమారు గట్టిగా వార్తను బహిరంగ పరచుచున్నాడు.

మద్రాసు మంత్రులు ముగ్గురిని నలుగురుగా పెంచి వరొకరికి మంత్రిపదవి తేగలగడతారని చాలారోజులుగా వదంతి ప్రబలియుంది. అయితే తంజావూరి యుద్ధంలో జయభేరి మ్రోగించిన సంఘంవారే యీ భాగ్యం కొడతారని అందరు అనుకున్నమాట అందుకనే ప్రజామిత్ర పార్టీవారు యేమరక్తులు కోరకనే జస్టీసుకు దాసోహం అన్నారని నలుగురు అనుకున్నారు. దివంగత మునిస్వామినాయుడుగారి మరత్తులుగూడ కాల దన్ని యీ డెమోక్రాటిక్లు కలవడానికి బల వత్తర కారణం ఇదిగానే ఉండొచ్చునని నమ్మి నారు ప్రజాబాహుళ్యమంతా.

యీకల కొన్నాళ్లు అష్యతులు, యాహ్యాలీ సాహెబుగారూ, అందరు ఈటీ సందర్భానికి ఏమి కారణమాయని అందరు అనుమానపడ్డారు. మొన్న ఈదకమండల వార్తగా కుమారరాజా సాహెబులవారు నెల్లూరుకు యాహ్యాలీ సాహె బుగారి మంత్రిత్వ వార్త తెంపారు. ఇది చాలా ఘట్టివార్తేనని తధాస్తు దేవతలుగూడా అన్నారు. అనంతకోటి డిసపాయింటుమెంట్ల మధ్య యీ ఆకాశకిరణము ఖాన్ బహదురువారియెడ కనికరించ తగిందిగానేయుంది. వీరికి నాల్గవ మంత్రిత్వమిచ్చి మూడు జీతాల్ను నాల్గుగా విభాగిస్తారట. పాప పాప! * . . . * *

నెల్లూరు మున్సిపల్ ఛైర్మను పదవినిగూర్చిన మీ మాంస, వెంగన్నశవం పోస్టుమార్టం జరక్క మునుపే ఖాళీపడ్డ జిల్లాబోర్డు మెంబరు పదవిని గూర్చిన తర్కం, మా జస్టీసుపార్టీ వారిని అవ కించాయి. ఛైర్మెన్ పిప్పళ్లు దేవాలునికి ధూపం వేస్తున్నారట! యీ మాటైనా రేబాల రెడ్డిగారు "ఆత్మబుద్ధిః సుఖంచైవ" అన్నట్లు స్వ బుద్ధి నుపయోగించి వప్పులో కాలువేయ కుంటా రని మా యూహ. * *

అటుపకే! కుప్పస్వామి చౌదరిగారి మంత్రిత్వ మేమైందనేది అందరికి తోచేప్రశ్న. మంత్రిత్వం దొరుకుతుంది గదాయని బొబ్బిలి దివాణంలో ఖుర్నిష్ సలాముచేసి తనవారితో సంప్రదించకనే బొబ్బిలి ఉచ్చుల్లో తలదూర్చిన చౌదరిభాయి ప్రభృతులస్థితి దేశిరెడ్డిగారి స్థితిలాగా పశ్చాత్తాప జనకంగా కేఉంది. అనాలోచితంగా స్వార్థ కాంక్షతో బురదలోదూకిన యీపార్టీవారి సమ ర్థనయేమిగా ఉంటుందో?

కాకలి కార్యావేమను రీడింగు రూము నందు 19-5-35 న ఆర్. వి. శేషయ్యగారు లెక్చరరు అన్నామలై విశ్వవిద్యాలయము "మానవునికి మాన వులకు గుణరూపభేదములు — శాస్త్రీయపరి శోధనము" పై నుపన్యసించిరి.

బొబ్బిలివారి సభా నిరోధ ప్రయత్నము.

దేశోద్ధారకుని రాక

(మా స్వకీయ విలేఖరి.)

బొబ్బిలి:— మే 28 తేది.

26-వ తేది ఉదయం 6 గంటలకు శ్రీయుత దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు బొబ్బి లి దయచేయుచున్నారనియు, బహిరంగసభలో ఉపన్యసించెదరనియు, 25 తేది సాయంత్రం పురమంతయు చాటించడమయినది. ఆనాటి రాత్రినుండియు జరుగబోవు సభను భగ్నము చేయుటకు, యుక్తులు, ఆలోచనలు, ప్రయత్న ములు బొబ్బిలి పురోద్యోగులు చేయమొదలి డిరి. సభకుఎవరుపోగూడదని రాత్రియు, మరు సటి వుదయమును యీపురమునగల అన్నివర్ణ ముల ప్రజలకు కఠినముగ తెలియజేసిరి. స్వ తంత్రవృత్తిగల వైశ్యులకుకూడా లిఖితరూపమైన వర్తమానము పంపినట్లు తెలియుచున్నది. ఎవరైన సభకుపోయిన వారిపైన సాంఘిక బహిష్కారము (అనగా చాకలి, మంగలి, బంధువర్గములవారిని రానీయకుండా) ప్రయోగించెదమని కూడా బెద రించిరట. సంగీతవాయిద్యగాండ్రతో మీరు కాంగ్రెసువారి ఉత్సవమున వాయించినచో, మీవాయిద్య విశేషములను ధ్వంసముగావించె దమని చెప్పిరట. వుదయమునుండియు తాండ్ర పాపయ్యగారి చావిడి వద్ద (మీటింగుస్థలము) సంస్థానంవారి సిపాయిలు, తోట మాలీలు యూనియను పంచాయతీబోర్డు స్వీపర్లు, యింకను గ్రామములో గలకొంతమంది కాడీలను అల్లరి చేయునిమిత్తమై పంపించబడిరి. యింతలోపం తులుగారున్నూ, పార్టీయును, పార్వతీపురం నుండి మోటారుపై దయచేసిరి. శ్రీమాన్ వెం కటాచారిగారి మేడ వద్దకురాగా, వారిని పుష్ప మాలంకృతులనుగావించిరి. వారిబసలో అల్పా హారములను సైకొనిరి. అప్పటివరకు జరిగినవృ త్తాంతమంతయు పంతులుగారితో చెప్పగా మీ టింగు స్థలమునకుపోయి, అచ్చట సంగతులను మాచికర్తమనిరి. అంతస్థానిక కాంగ్రెసువాదులు వారితో అచ్చటికి పోయిరి, అచ్చటకొంతసేపు యిష్టాగోష్టిజరిగినపిమ్మట శ్రీమతి మాగంటి వెంకటరమణమ్మగారు జాతీయగీతములను పా డిరి. తరువాత పంతులుగారు అచటే కొంతకా లము "ఇండియాబిల్లు" గూర్చి వుపన్యసించిరి. మీద చెప్పబడిన సంస్థానంవారి సిబ్బందిరవృత్తియు ముచేత కాబోలు తక్కిన పురజనులు ఎవరు సభకు హాజరుకాలేదు. పురజనులకు ఆత్మగౌరవమే ప్రధానమైనయెడల సంస్థానం వారిచర్యను తీవ్ర ముగా ఖండించుటకు యిదియే సమయము.

లోగడ ఆచార్యరంగాగారు వచ్చిన సందర్భ మున జరిగిన సభకూడ భగ్నముచేసిరి. యీ మధ్యను శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశంపంతు లుగారు యిచ్చటకువచ్చినపుడు బహిరంగసభ శాంతముగ జరిగినది. తరువాత కాంగ్రెసుసభ్యులను యిదివరలో చేరినవారిని భోగట్టాలపైని తెలుసు కొని చిక్కులుపెట్టుటకు ప్రయత్నములు చేయు టేగాక జరుగబోవుసభలను భగ్నపరచుటకు ఆలోచనలుజరిగినట్లు తెలియుచున్నది.

శ్రీయుత ప్రకాశంపంతులుగారు వచ్చినప్పుడు బస యిచ్చిన శ్రీగురిమెళ్ల వెంకటాచారిగారి ఇంటికి సంస్థానంతో సమ్మంధం ఉన్నవారెవరును పోగూడదని ఆజ్ఞాపించినట్లు కూడ తెలియుచున్న ది. శ్రీరాజా సాహెబ్ వారి వద్దనుండి అను మతి వచ్చినచో, లేక యీవిధముగా రాజావారి దయను సంపాదించుటకు ఉద్యోగులేమ్యు తంత్రిం చి యిట్టి ప్రయత్నములను గావించిరో తెలియ కున్నది. కాని సభవారు శ్రీదివాన్ గారు బొబ్బిలిలోయున్నట్లున్నూ, ఖద్దారుగారు సభా వృత్తాంతమంతయు తంతివార్తను వారమున శ్రీరా జావారికి తెలియజేసినట్లు అనుకొనుచున్నారు.

నమ్మకమైన నగల వర్తకులు

గుండాల వెంకటసుబ్బా రెడ్డిగారు,

చిన్నబజారు, నెల్లూరు

బంగారు వెండినగలు విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నవి. లేనివి ఆర్డరు ప్రకారం తయారుచేసి యివ్వ బడును. విలువగల కెంపులతో నగలు తయారు చేసి యివ్వబడును.

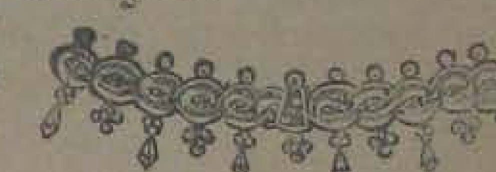

నెల్లూరు మునిసిపల్ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటి.

యీ సొసైటీకి ప్రెసిడెంటైన మునిసిపల్ మేనేజరుగారు తమ పదవిని వదలుకొని యిత రులను ప్రోత్సహించిన చాల బాగుండును. వారికి పదవి జన్మహక్కు ఏమోయని తలుస్తారట కొం దరు మెంబర్లు పార్టీ మెజారిటీగల డైరక్టర్లగు శ్యానిటరీ యిన్స్పెక్టర్లే మేనేజరుకు యెదురు చెప్పలేక లోలోపనే బాధించుకొనివుంటే తాబే దారులగు యితర మెంబర్లు యేమిచేయగలరు? సాధారణముగ ప్రతి సొసైటీలోను సెక్రెటరీగారికే సర్వస్వతంత్రము. గుమాస్తా నొకరిని నియమిం పవలెనని చాలా కాలము క్రిందట తీర్మానించు కొనియుండి కూడా యింతవరకు గుమాస్తాగా యున్న అయ్యంగారిని పనినుండి తొలగించుటలో అసలు రహస్యమేమి? నియమింపని కారణమే మో? తమకు ముఖ్యమంత్రియని లోకులంతలంచు గుమాస్తాయగు నరసింహారావుగారి వద్ద హ్యాండ్ లోన్సు సైతముంచి మెంబర్లకు లేనిపోని అనుమాన ములకు అవకాశ మొసంగుటకన్న సెక్రెటరీవద్దనే సైతముంచుటకు ప్రెసిడెంటుగారికే మభ్యం తరము?

యీసంవత్సరము మెంబర్లకు వచ్చినలాభమును పూర్తిగా యిచ్చినట్లు దస్కత్తుచేయించు కొని కొంతసైతము ఆఫిషియల్ అసోసియేషన్ భవ న నిర్మాణచందాగా యివ్వమని నిర్బంధించి తీసు కొన్నారు నరసింహారావుగారు ప్రెసిడెంటు గారు యిటువంటివి ప్రోత్సహిస్తే వీరితాబేదార్లకు యింక దిక్కెవ్వరు? ప్రతి విషయములోను అధారిటీచెలాయించి తాబేదారుల కష్టపరచుటకే నా యీఆఫీసువారు ఉద్యోగాల కాంచుట? డైరక్టర్లగా కొంటరీయునిస్ట్రక్టులైన ఒక జనరల్ బాడీ మీటింగు యేర్పాటుచేయించి ఆఫీసువారు గాక మరియే ఇతరులైన డైరక్టర్లుగా నమ్మటకు వీలుగాతమ సాక్ష్యిందములచేత జేతుపెత్తించి పుణ్యముకట్టుకొందురుగాక? నరసింహారావుగారి సంగతి లోగడ ప్రజాసేవ పత్రికలో వ్రాసిన లంచాలవిషయము నిజమేయైన హాండ్లోన్సు సైతము కూడా యెందుకు వీరివద్ద గయుంచి మెంబ ర్లను కష్టపెట్టవలయును?

"ఒక మెంబరు"

Wanted a Treadle,
Apply to:-
MANAGER
ZAMIN RYOT PRESS.
NELLORE

గంజాంజిల్లా పెదఖిమిడి జమీందారీల వాపడా గ్రామములో 23-5-35 దిన జమీం రైతుల మహాసభ జరిగినది. ఇదు టు ఉద్యోగస్తుల అక్రమ చర్యలు ఖ ండించెను.

కలరా

భీతినొందకుడు! భీతినొందకు

మాయొక్క "విషూచీ విధ్వంసినీ, క... సారము" అను నీ రెండు ఔషధములను తగిలిన వెంటనే వాడినచో ఒకటి రెండు ... ములలోనే వాంతి భేదులను నిలిపి ప్రాణా ... మునుండి కాపాడును.

ప్రాణరక్షణకై ప్రతి యింటియందు ... నుంచుడు.

నేత్ర రోగములకై మీరు భయపడ ...

విశ్వనాథం సుబ్బరామ వైద్య ...

కంటి కలకలు, పొరలు, ముక్కులు, దురద ... ర్మాంసములు, రేచీకటి, మొదలగు కంటి ... లను, అంజన, తర్పన, ఆశ్చ్యోతన, లేప ... బిడాలక్షి, ఘృతపాన, ... చికిత్సా విధా ... త్వరగా కుదుర్చుకొనుడు.

ప్రతి ఉదయము 8 గంటలకు ప్రాం ... కాలవద్ద వైద్యగారి సలహా పొందుడు.

విశ్వనాథం సుబ్బరామయ్యగా ...

చికిత్సక్రింద శాస్త్రీయముగా ... ఆయుర్వేద ఔషధములు నమ్మకమైన ... మావద్ద లభించును.

వంటు ఔషధములు
కళ్లకి ఔషధములు
అనువాదిష్టములు
క్వాథమాత్రలు

అంజనము...
లేహ్యము...
...
...

విశ్వనాథ ఆయుర్వేద వైద్యశాల

హెడ్డాఫీసు ... బ్రాంచి ...

విశేషముల అభిప్రాయములకు పత్రికాధిపతులు ఉత్తరవాదులు కారు.

జమీన్ రైతు
శుక్రవారము.
31-5-1936

విద్యావిధానము.

దేశముయొక్క భావిసౌభాగ్యమును, ఔన్నత్యమును ప్రజలకొసగబడు విద్యావిధానముమీద నాధారపడియున్నది. స్వాతంత్ర్య దేశములు తమపరిపాలనావిధానమున విద్యాప్రదానమునకు అత్యంత ప్రాముఖ్యము నొసంగి నిరంతరము విద్యావ్యాప్తికై నవీనమార్గములను సునిశితనేత్రములతో గమనించుచుందురు. అనాగరిక దేశములును, పారతంత్ర్య దేశములును, విద్యావిధాన రహస్యములనే గ్రహింపనవసరములేక, వ్రాయుట, చదువుటలే ప్రాథమిక విద్యలని తలచుకొనుటయును సామాన్యమైనది గాని నాగరిక దేశములు విజ్ఞానతేజము బహుళముగ కొలదియు, విద్యావిధానము విరివిగ పెరిగి, శాఖోపశాఖలై సమగ్ర వ్యాప్తిని బొందుచున్నవి. లిపి మూలమునను, ముద్రణము మూలమునను గ్రంథపఠనముగావించి, పాండిత్యము నుపార్జనముచేయుట, విద్యావిధానమను భావములు నేడుపూర్వపక్షములైనవి. విద్యావ్యాప్తమునకు గ్రంథపఠనమే ప్రథమాంగమను భావము ఇంకను గాఢముగ విశ్వసింప బడుచున్నను, గ్రంథపరిచయము లేకయే జనసామాన్యమునకు విద్యాగంధమును సులభముగ నొసగుట మనము చూచుచున్నాము. శాస్త్ర పరిజ్ఞానమునకు లోకజ్ఞానమత్యవసరమనియును, విద్యార్థులు విజ్ఞానచక్షువులు విచ్చినసమయమున అనుభవవిద్యకొరకు సరియైన ప్రాజ్ఞుల సహాయమున యాత్రలుసలుపుటయు, చిత్రప్రదేశములను సందర్శించుటయును కొంతకాలము జరుగుచుండినది. నేడువిద్యావ్యాప్తి కడువేగముగ ఖండాంతరములకు ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞానబలముచేత ప్రాకుచున్నది. భావతరంగములు వివిధాకృతులచేత, వెల్లివిరియుచున్నవి. చదువుట వ్రాయుట నెరిగిన కొలదిమంది గ్రంథస్థజ్ఞానమును బడయగల్గినను, తదితరులును విజ్ఞానదూరులు కాకుండుటయే జాతీయప్రభుత్వములయొక్క పరమావధియగుటచేత, వివిధమార్గములు అన్వేషింపబడుచున్నవి.

విద్యయును సందర్భముల ననుసరించి వివిధశాఖలుగ వివిధతత్వముల కనుకూలముగ వివిధఫలితములు కలుగునట్లు విభజింపబడి, మెరుగులు బడయుచున్నది. ప్రతికళయును, ప్రత్యేకకృషిగావింపబడియు, ప్రత్యేక సౌకర్యమూలమున నుత్తమస్థానము నలంకరించుటయు, నయిన నదిపరిశోధనము విరివియగుటచేత, విద్యాశాఖావిభజన మత్యవసరమై, కాలసందర్భ పరిస్థితుల కనుగుణముగ దేశీయులకు విద్యగరపుటతప్పని సరియైనది. గర్భదారిద్ర్యము ననుభవించుచూ, అజ్ఞానతిమిరమున బడియుండు దేశములలో ఆర్థికఅభ్యున్నతికొరకు, వలసిన విద్యను ప్రత్యేకముగ ప్రజలకొసగబడు చున్నది. పరిసర దేశములు రాజ్యతృష్ణచేత తనస్వాతంత్ర్యమునకు ముప్పు తేగలవను సంశయముగల దేశములు తమదేశములకు అబాలగోపాలము నిర్బంధ సైనికవిద్యను గరపుచున్నవి. తమ జీవితము సముద్రబలముమీద నాధారపడియున్నదని గ్రహించిన ద్వీపములయిన రాజ్యములు దేశీయులకు నావికా నిర్మాణమును, విదేశవ్యాపార విధానమును, నౌకాదళ సంసేవనమునుగరపి తదనుకూలమైన జీవయాత్రకు తర్ఫీయ్యను చేయుచున్నారు. సముద్రముఖమునుచూచుటయేసాధ్యముగాని అఖండ భూభాగ పరివలయితములగు దేశములు స్వాతంత్ర్యాభివృద్ధికొరకు మారణయంత్రములు, విమానయువులు, విమాన ప్రగల్భములయందు నైపుణ్యమును బడయుచున్నారు! స్వాతంత్ర్య బలముగలిగి, జలభూమ్యాకాశములయందు సంపూర్ణబలముగలిగి, ఆర్థికదౌర్భాగ్యములేక, సకలసంపదలకు ఆలవాలములై మహాలక్ష్మీనిలయములై రాజ్యతృష్ణను పరిత్యజించిన రాజ్యములు ఆదర్శప్రాయములు. ఇంతటిభాగ్యములనంది సకలలోప దూరయయిన దొక అమెరికాదేశమేనని మనమనగలము. దేశమున శాంతియుండునపుడే, ప్రజలు సంతృప్తులైన తరుణముననే లలితకళలు విరివిగ ప్రబలగలవు విజ్ఞానతేజము బహుభంగుల పలుదెసల నిరాఘాటముగ ప్రాకగలదు. అనుభవమును, అభిమానమును పెరుగుకొలది, పరిశీలనా దక్షతచేత, నుత్తమ సంస్కారములను గావించుకొని, ఆనందము ననుభవింపనగును.

ఈపరిస్థితులిట్లుండగా భరతవర్ష విద్యావిధానమునుగూర్చి ఏమిచెప్పనగును? ఒక్కటియును నాకలోకమునకు ప్రోల్పుటగాక. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యములేని దేశమున యభ్యున్నతిని గమనించువారెవరు? శాఖాంతర వ్యాఖ్యాయుతమగు రాజ్యాంగమున విద్యావిధానమొక విధిలేని శాఖమైనది. దొరతనము వారిచే కొందరికొఱకు ఏర్పడినది. దేశాభ్యుదయ శాఖయొకటి. రాజ్యాంగ నిర్వహణ శాఖయొకటి. పారతంత్ర్యదేశమునగాక, మరెచట గాంచగలము ఈ విచిత్రమైన విధానమును? పాలకవర్గమువారి అవసరములను తీర్చునపుడే, దేశాభ్యుదయ శాఖలకు కనువిప్పి చూచుట. ఈశాఖలయందు చేర్చబడిన విద్యాశాఖయొక్క రహస్యమే సంశయాస్పదమైనది. ఇందు విజ్ఞాన తేజముగాని, దేశాభ్యుదయముగాని, ఆర్థిక స్వాతంత్ర్య సంపాదనాభిలాషగాని, రాజకీయ పారమార్థిక చింతనముగాని, దేశీయభాషాభ్యుదయాదికృత్యములుగాని, మతసాంఘిక చర్యలుగాని యుండరాదు. లోకమునగల లోపములన్నింటిని నిర్మూలించి, విజ్ఞాన తేజస్సును స్వాతంత్ర్యదేశ విద్యానిలయములు కృషిసలుపుచుండ, ఈదేశము నందలి విధానము నందలి మూలబీజములే, వర్ణభేద, మతభేద, సాంఘికభేదములచేత పోషింపబడుచున్నవి.

యీ విద్యావిధానము మూలమున దేశమున నుత్తేజము వెలయుటకు మారు, నిరుత్సాహము, నిరాశ, నిరుద్యోగములు, మాత్రమే సర్వోత్కృష్ట ఫలితములయ్యెను, స్వాతంత్ర్య నిర్మూలనము, భావదాస్యము, పరభాగ్య సంస్తవము, స్వభావ, స్వచారిత్ర, స్వమత, స్వసంఘ నిర్లక్ష్యము, దూష్యము, నిరసనములుగాక, పరనాగరిక స్తోత్రము, పరభాషా చరిత్రోద్దీపనములు పరిపాటియై దేశానర్థకములగుచున్నవి.

రాజకీయ దాస్యమునకు లోబడిన దేశమున నిశ్శృంఖలములు తప్పని సరియయ్యెను. ఈవిధానమున తయారు కాబడుచుండు ప్రతి విద్యార్థియును దేశసంరక్షక ప్రజ్ఞాధౌరేయుడు గాక దేశాభ్యుదయ మహాప్రవాహమునకు పర్వతమువలె నడ్డుతగులుచున్న వాడన్న క్షమింపవలయును.

ఇతర దేశములలో నానాశాఖాయుతమై, విద్యయల రాజుచుండగా, నిచట, పురుష విద్య, స్త్రీ విద్యయను నూతన శీర్షికల చేత బాధపడుచున్నది ఈవిషయము గోరంతను కొండంతగాచేసి, అంతర్విశ్వ విద్యాలయ ప్రశ్నను చేసి, వివిధ విశ్వవిద్యాలయములవారి అభిప్రాయములను క్రోడీకరించుటయు జరిగినది.

పదునొకండు విశ్వవిద్యాలయములు తమ తమ అభిప్రాయముల నొసగెను. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమువారు అతీతులగుట చేతగాబోలు నే అభిప్రాయమును ఇయ్యనైరి. బాలురకు, బాలికలకు కలిపి, 10 సంవత్సరముల వరకు విద్యనొసగవచ్చునని సర్వాంగీకృతమైనది. సెకండరీ, ఇంటర్మీడియటు వరకు ప్రత్యేక నిలయముల వసరములని ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయమనుచున్నది. కలకత్తావారు 10 మీదట ప్రత్యేక సంస్థలత్యవసరములని నొక్కిచెప్పిరి. విశ్వవిద్యాలయ పరనాతూర్పూర్వము ప్రత్యేక సంస్థలవసరములని డక్కా వారనుచున్నారు. లక్నోవారును 9, 10 తర్వాత ప్రత్యేక పాఠశాల లవసరముల నిరిగాని బాలికా పాఠశాలలు లేనిచోట తలిదండ్రుల చిత్తమునకు వదలిరి. తుదకు ప్రత్యేక విద్యావిధానమునే ఎల్లరును సూచించిరి.

ఈ అభిప్రాయము లందలి మూలసూత్రములు గమనార్హములు. విద్యాలయములు, కేవలము విద్యానిలయములు గావనియును. ఇవిదొరతనమువారి భావి రాజనీతి ప్రయోగమునకు తర్ఫీయ్యను చేయబడు మానవ యంత్ర కర్మాగారములనియును, ఇందు, విజ్ఞాన తేజస్సు స్వేచ్ఛగ ప్రవహించుటకు అవకాశము లేదనియును తేట తెల్లముగాగలదు.

రానుండు సంస్కరణ ప్రణాళికయును, యీవిధానమునకు దోహదము నొసగునేగాని, సరళమార్గమును సూచింపజాలదు.

రామస్వామి మొదలియారుగారు తమ ఘంటాను, బండ్లమీద వేసుకొని ఎలెక్షన్ ప్రచారానికి జిల్లాలమీదకు దైలుదేరుతున్నాడట! పోకిరి కుర్రాళ్లు సభల్లో ప్రశ్నలు వేయరూ "తమ ఎలెక్షన్‌గతి ఏమైందండి విద్యార్థులంగల చెన్నపట్నంలో" అని. జస్టీసు పార్టీయంటే సిగ్గులేని పార్టీ అనగా అది సరేగాని మన సత్యమూర్తిగారి నగారాగూడా వెంటవే ఒంటెలమీద వేయించి మొదలియారుగారు పోయినచోట్లంతా ఊరేగిస్తే బాగు.

* * *

జస్టీసు పార్టీవారు, దేశాన్నంతా కబళించడానికి చాయింటు కుటుంబాన్ని పెంచుతూఉంటే కాంగ్రెసువారు ఉన్ననలుగురు రివర్షన్ దావాలు చేస్తున్నారు. చీలిపోవటానికి. లేకపోతే పెద్ద గోదావరి దండువారు, ములాప్పురువారు తగవులేమిటి? రెండవ పక్షమువారు పార్టీనందుమచేర్చి యుద్ధసామగ్రిని పెంచుకోవడమేమిటి? ఎలెక్షను దివాలమీదుంది. ఛీక్ కేక!

* * *

వ్యాధిసోకి 999 దినాలు గడిచిన క్షయరోగి మాదిరి మరణశయ్య నలంకరించనున్న జస్టిపార్టీ ఏలలో నేడు నాల్గవమంత్రి నియామకానికి పూనుకొన్నది. ఈ నియామకం ఈపార్టీ ఆయుష్షును తుంచివేస్తుందనే దూరదృష్టిగల పెద్దలంటారు. ఉన్ననలుగుర్ని తన రెక్కల సీటుక్రింద పెట్టుకోవడానికే ఈ ప్రయత్నం. కాని ఈ యత్నంలో ఉన్నవాళ్లు ఊడిపోతారేమో?

* * *

జస్టీసువారి కార్యక్రమంలో, భూస్వాముల మాదిరి కడపటాటకుండా పక్కి, కుమిలి, వలిగి, చచ్చిపోతుంటే జమీన్ రైతులగూర్చి ఒక్కముక్కైనా వాలేదే కారణమేమండి బాబూ! ఈ జాతి 190 కోట్ల ఎకరాలున్న రైతుజాతని ఈ పార్టీవారికి తెలియదు కాబోలు! జాగ్రత్త! ముందున్నది ముసళ్లపండుగ.

* * *

ఎగిరెగిరి దంచులు ప్రోక్కిన యం. కె. రెడ్డిగారు బొబ్బిలి విరాటులో లీనమైనారు. రెడ్డిగారి "ఆంధ్ర ప్రాణిక" ప్రణాళికలో లీనమైంది.

* * *

DENNIS KING and THELMA TODD in "THE DEVIL'S BROTHER"

రాబోవు తెలుగులో మాట్లాడేగొప్ప ఫిలింలు

1. హరిశ్చంద్ర:—అద్దంకి, పులిపాటి, కన్నాంబ.
2. సతీ అనసూయ:—దాసరి కోటిరత్నం

2—6—35 మొదలు 4 రోజులు మాత్రమే

ది న్యూటాకీ పిక్చర్ పాలస్, నెల్లూరు.

(ముగ్గురిలోలుకు క్రొత్త హాలులో)

నవ్వుపుట్ట నవ్వుగల్గించు ఇంగ్లీషులో మాట్లాడే మెట్రో గోల్డ్విన్ మేయర్సువారి గొప్పటాకీ

❀ చిట్టితమ్ముడు ❀

డబల్ ఆర్. సి. ఏ. మిషన్లపై ప్రదర్శింపబడును.

"లారల్" శనగల శీతయ్య: "హార్డీ" పెసల పేరయ్య — వీరిద్దరి నటనచూచిన కడుపు చెక్కలగునటుల నవ్వకలుగును.

యిటువంటి గొప్ప ఫిలిములను ప్రదర్శించుటకు యిదే మొదటి తరుణము.

తర్వాలో:- "సతీ సక్కుబాయి" తెలుగులో మాట్లాడేఫిలిం

శివయోగి:—వైతా గోపాలంగారు.

కృష్ణుడు:— జొన్నవిత్తుల శేషగిరిరావుగారు,

విశ్వనాథభట్టు:—జొన్నవిత్తుల సత్యనారాయణగారు,

మొదలుగాగల గొప్ప నటకులతో అలంకరింపబడినది.

7-6-35 మొదలు "గృహలక్ష్మి" "శ్రీకృష్ణ లీలలు"

టి. బాబురావు, మేనేజరు.

యస్. అహమ్మద్ ఖాన్, ప్రొప్రైటరు.

OLIVER HARDY and STAN LAUREL in "THE DEVIL'S BROTHER"

నెల్లూరు.

మునిసిపల్ ముచ్చట్లు

(ఒక విలేఖరి)

సుబేదారుపేట కొత్తసంతపందిర్లు జూబిలి స్మారకంగా నిర్మించి ఖాన్‌బహదూరుగారు ఓపనింగ్ జరిపారు, కాని లైసెన్‌రాయి పర్మిషన్ లేకుండా ఈ కట్టడపుగూడదన్నారు ప్రభుత్వం.

§ § §

ఆనం శేషారెడ్డిగారికి జోలెదు అద్దెయిచ్చేట్టు వారితో ఒడంబడికచేసుకొని పందిళ్లునిర్మించారు రెండు వందలు ఖర్చుపెట్టి. తిరుగా అక్కడ ఊడబెరికి పరిక్క పరిశుభ్రస్థలంలో వేస్తారట! ఊడబెరికిన వందల తిరుగా వేయుట రెండువందలు, కంట్రాక్టుదారులు సభ్యుల ఇలా కావాలేగా! సొమ్ము సొమ్ములో కలుస్తుంది.

• • •

దక్షిణపు మార్కెటువద్ద డైన్సుకోర్డు ప్రక్కస్థలం మునిసిపాల్టివారికి మస్టర్ రూముకు కావాలంటె ప్రభుత్వంవారు యిచ్చారట. దాన్నిఅక్కడ మానులుఇల్లు గట్టుకోవడానికి 16 తేది మీటింగులో ప్యాసుచేశారట. ప్రభుత్వసొత్తు దానం చేయడానికి వీరెవరు?

* * *

ఎలక్ట్రిక్ లైట్లు [illegible] రాత్రింబగలు వెలుగుతున్నాయి. [illegible] గారు ఉదారంలో [illegible] నష్టంయిచేసినా [illegible]

చారి అండ్ చారి టైంనిర్ణయించమంటారు, మునిసిపాల్టివారిలో కొందరు సాయంత్రం 9 నుండి 11 వరకు తిరుగావేళ్ళుచ 4 నుండి 6 వరకు అంటారు కానికొన్ని రోడ్లుకల్లె టైమునుబట్టి నిర్ణయించాలె. అందులో రైల్వేఫీడరురోడ్డు దొంగపోడుండేది. కాబట్టి యోచించి టైంఫిక్సుచేయండి.

§ § §

కొన్నివీధుల్లోనైన యలెక్ట్రిక్ తీగలువేయ కూడదని లైసెన్సులోఉంది. మూలస్థానేశ్వరుడు రథంపోవువీథిలో వైరింగులు వేయకూడదు. కాని పవర్ అండ్ లైటువారు వేశారు మొన్న శివరాత్రిరేయవాళ్ళు తీగలు ఊడతీసి తర్వాత వేశారు. కాని పర్మిషన్‌కు మున్సిపాలిటీకి పిటిషన్ రాగావారు పర్మిషన్ యివ్వడంలేదు కంటు లు ఊడబెరకమన్నారు. కాని పైవారివద్ద మున్సిపాల్టి వారితీర్మానానికి వ్యతిరేకంగా ఉత్తరువు తెచ్చుకొన్నారు. మొత్తంమీద ఈ పరస్పరవిరుద్ధ పద్ధతులు, రూల్సులు, మినహాయింపులు. దీన్నిబట్టి చారి అండ్ చారి వారికుండే బలుపుబడి తెలుస్తుంది.

• • •

అత్తివరము

గడ్డిపోసలకు యీ తాలూకాలో చావు గానేయుంది. ఆస్తికుంటే అప్పయినా పుడుతుంది గాని గొడ్లకు గడ్డిస్తేవాడేడీ?

యీ నెల 6 తేది మడకల దామాషాహీ ప్రకారం [illegible] గడ్డివనాలుకోసి ఎక్కువ [illegible] పశువులను అడ్డగించి గడ్డివనాలుచే లాను. ము॥ సు॥ రెడ్డిగారి మాదిరి కష్టం గట్టి వాడుకలేని మా మనసులకు ఇది సంతోషజనకమే అయినా పేదరైతులకు పరిశ్రాంతేగద ఈ గడ్డిపోచల పోకడ. ఈగడ్డి వనాలుచేయనిది ఒక్క పుత్తేటి రెడ్డిగారివద్ద మాత్రమే! ఇట్టి నిర్బంధ వనాళ్లకు లైసెన్సు పొందారు కాబోలు మా తహసీలుదారుగారు.

—గ్రామరైతు.

రాజుపాళెం రైతులసభ.

(మా ప్రత్యేకవిలేఖరి.)

కోవూరుఫిర్కా రైతులసభ 26 తేది ఉదయం 10 గం॥కు కొడవలూరు రాజుపాలెంలో సమావేశంకాబడింది. చుట్టుప్రక్కలనుండి రైతులుపలువురు విచ్చేసిరి. పూని సుందరరామిరెడ్డిగారి ప్రార్థనతో సభోపక్రమం కాబడింది. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు [illegible] రామిరెడ్డిగారి 20 పేజీల ఉపన్యాసవిస్తారం [illegible]గా ఉండి వినువుయ్యేటలేదు. అధ్యక్షులు [illegible] రాఘవాచార్యులుగారి [illegible]. మధ్యాహ్నం 1 గంట [illegible] 6 [illegible] తర్వాత [illegible]. మొత్తం తీర్మానాలు 21 ప్యాసయ్యాయి. [illegible] ప్రెసిడెంటు రామచంద్రారెడ్డిగారి [illegible] కౌల్ [illegible] తీర్మానం [illegible] ఏకగ్రీవంగా ప్యాసైంది. యీ అధ్యక్షుడు ఇంగ్లీషులోను, వాళ్ల ప్రెసిడెంట్లు మాదిరి ఏ తీర్మానం తోసివేయక పోవటంవుతున్నాయేమో! యీ తీర్మానం అన్నిచోట్ల కలిచెటుతూ రైతుంకాన్ని ఉడికించి వేస్తుంటే శ్రీరామచంద్రారెడ్డిగారు నోయట్పి రెండు ముక్కలు సమాధానం చెప్పిగాని, తనస్వంతవేళతో రెండుముక్కలు ప్రతికలకు సమాధానమ్రాపిగాని, రైతుంకాన్ని ఎందుకుకృప్తిపరచకూడదని ప్రతిచోట కలవరం కలుగుతూనేఉంది. ఇంకుప్రాను, వాళ్లప్రెసిడెంట్లు ఆతీర్మానాన్ని చర్చరానీయక అణచిపెట్టకుండా ఉంటేరెడ్డిగారి సమాధానంఆసభల్లో కోరుతుండును. ఒకమాటు వారి సమాధానవస్తే యీప్రశ్న ఆగిపోయిఉండేదని యీనాటికను ధవాన్నిబట్టి తెలుస్తున్నది. [illegible] రైతులకు సమాధానమిచ్చి [illegible] అంటారు. [illegible] ఆవేశాలు [illegible] రైతులు [illegible] ఆవేశాలలో [illegible] కాలవశాత్తు [illegible] [illegible] రైతులు [illegible] రైతులు [illegible] 6 గం॥కు [illegible] సమాప్తమైంది.

పల్లెటూళ్ల ఘోష

—(:)—

అగ్ని ప్రమాదము.

రాళ్లపాడు

కందుకూరు తాలూకాలోచేరి గుడ్లూరుకు వాయవ్యమందు మూడుమైళ్లలో రాళ్లపాడు అను గ్రామము కలదు. అందు షుమారు 50 యిండ్లుకలవు. అచ్చట నివసించు వారందరును శాలివాహన వంశీయులైయున్నారు. తే 19—5—35 దీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు ఆవూరి కుమ్మరి ఆమువందలి అగ్నినిమిత్తమున పరశురామ ప్రీతికాబడెను. పూరికంతయు కలిపె భావి అగుటవలనను ఆగ్రామవాసు లందరు కూలివాలివల్ల జీవయాత్ర గడుపు వారైనందునను యీదుర్భర శేవవిగాద్వులకు శాశ్వత దుఃఖ తృష్టార్హులై యుండుచున్నారు. కాన దయాళులగు పౌరర జేశియు లెల్లరు వారలకు గృహనిర్మాణాదికి ములందొకింత సహాయము చేయగోరుచున్నాడను.

ఇట్లు,
శ్రేయోభిలాషి.

పొట్లూరు

కెట్టునుండి గుడ్లూరుకు పోవుమార్గములో రోడ్డుకు దక్షిణవైపు పొట్లూరు అనుగ్రామము కలదు. అగ్రామమందు షుమారు 100 యిండ్లు కలవు. ఆవూరికంతకును రెండుబావులుమాత్రం కలవు. అందులోఒకబావినీరు పానార్హమై యున్నది. అయితే చెరువుసమీపమునయుండుటచే వర్షాకాలమందు సర్వోపయోగములకా చెరువునీరే జనులుపయోగించుదురు. కానివేసవి ఆసన్నమైనవెంటనే కటాకటపడుటచే యెల్లరును ఆబావినీటికాధారపడి యుండవలెను. ఆభావియైనను మంచిస్థితిలో లేనందునను, గ్రామమంతయు ఆనీటినే వాడవలసి యుండుటచేతను సామాన్యముగా యెండలు పూర్ణముగా ముదరకముందే బావినీరు వట్టిపోవుటకలదు. అప్పుడా గ్రామవాసులకష్టములు పరమేశ్వరునికే యెరుక. ఇదియిట్లుండగా వరొకవిశేషమేమనగా సూర్యతపరైక్యంబున చేరనాచేరనగానైన వస్తుజాలమంతయు అగ్నిలేకనే దహింపబడునట్లుండగా యీ గ్రామము 3 సంవత్సరములనుండి వర్షాచలముగా పరశురామప్రీతి అగుటకలదు. అట్లే యీసంవత్సరమును తే 3-5-35 దీ మధ్యాహ్నం 12 గంటలప్పుడు యీగ్రామ మగ్నిహోత్రుని తీక్ష్ణకీలల కాస్పదమయ్యెను. త్రాగుటకే జలభావమైనప్పుడు యింకమంటలు చల్లార్చుటకు నీరెచ్చటనుండివచ్చును. అగ్నిహోత్రునికి తృప్తి గలిగినప్పుడుమాత్రమే ఆవి చల్లారవలయును. అట్లే కొంతవడికాఅగ్ని తనంతటనే చల్లారబడెను.

యీ గ్రామవాసులు మరల గృహనిర్మాణములు గావించుకరకును ఆబాలవృద్ధులు పశువులతోసహా యీ మండు వేసవియందు సర్వస్వమును గోల్పోవుటచే చెట్లచేమల క్రింద క్షుత్ తృష్ణాతపములచే ద్విగుణీకృత బాధితులై మలమలమాడుచున్నారు. కాన ప్రభుత్వమువారును, జిల్లాబోర్డువారును, ధర్మాత్ములగు దాతలును వారలకు గృహనిర్మాణములందు తగు సహాయము చేయుదురని తలంచుచున్నాడను. మరియు శ్రీ జిల్లాబోర్డువారు వారలకు నీటికై ఒక బావి (?) మును తమ అవసరకర్తవ్యములలో వకటిగాయెంచి యేర్పాటు చేయుదురని ఆశించుచున్నాడను.

ఇట్లు.
శ్రేయోభిలాషి.

రాజప్రతినిధిగారి యొద్దకు ఈనాందారుల

రాయబారము.

ఇటీవల మదరాసు శాసనసభలో వాదోపవాదింపబడి, గవర్నరు ఎగ్జిక్యూటివ్ ప్రభువుగారి సమ్మతిపొందిన ఈనాముల బిల్లనబడు ఎస్టేటు ల్యాండు యాక్టు సవరణ చట్టమునకు సమ్మతి నొసగవలదని ప్రార్థించుచు తమవాదమును తెలుపుకొనుటకు గాను ఈనాందారులు రాజప్రతినిధియొద్దకు రాయబారమంపించుచున్నారు. ఈరాయబారవర్గము వచ్చే జూలై 12 తేదీ రాజప్రతినిధిగారు దర్శనమిచ్చునట్లేర్పాటయినది. రాయబారులలో కొల్లంగోడు రాజా, టి. ఆర్. వెంకటరామశాస్త్రి దివాన్ బహదూర్ మోచర్ల రామచంద్రరావుపంతులు, రావు బహదూర్ ఎస్. తిరువెంగడాద అయ్యంగారుల్లుండురు.

బిల్లుపై రికార్డుకెక్కిన జడ్జీ లొసగియుండిన అభిప్రాయములను, ముఖ్యులయిన యూరోపియన్ న్యాయవాదు లొసగిన అభిప్రాయములను వెంకటరామశాస్త్రిగారు జాగ్రత్తచేసిరి.

తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు

ఆర్బిట్రేషన్ ట్రిబ్యునల్

తుంగభద్ర జలములను మదరాసు, మైసూరు హైద్రాబాదు ప్రభుత్వములు పంచుకొను విషయమున కలిగినవివాదును పరిష్కరించుటకు త్వరలో భారతప్రభుత్వము మధ్యవర్తి సంఘము నేర్పరచు సూచన లగుపించుచున్నవి. ఇట్టి సంఘములో ఆయాప్రభుత్వముల తరపున నొక్కొక్క ప్రతినిధియు భారత ప్రభుత్వమువారిచే నామినేటు చేయబడు ఒక హైకోర్టుజడ్జియు సభ్యులుగనుందురని తలంపబడుచున్నది.

* * *

దివాన్ బహదూర్ పి. వెంకటరమణరావునాయుడుగారు జూలై 27 తేది నుండి సర్. వేపా రమేశం పంతులుగారి స్థానే మద్రాసు హైకోర్టు న్యాయమూర్తిగా నియమింపబడిరి.

* * *

ఆగస్టు మాసమున జరుగగల మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము కాన్వొకేషను ఉపన్యాసకులుగా నుండుటకు మద్రాసు క్రిస్టియన్ కాలేజి ప్రొఫెసరు హాగ్ దొరగారి విద్యాలయ ధాన్సలకు శ్రీ గవర్నరుగారు కోరిరి.

పశువులు - వ్యాధులు

గుడ్లూరు

షుమారు 15 రోజులనుండి గుడ్లూరు, బసిరెడ్డిపాలెం, దారకానిపాడు మొదలగు యీపరిసర గ్రామములలో పశువులకు ఒక వ్యాధికనుపించి షుమారొక దినములోనే మృతిచెందుచున్నవి. ఆవ్యాధిని గుదపెట్టు అని రైతులు వాడుచున్నారు కాని దానికేమియు ప్రతీకారముచేయబడుటలేదు. రోజుకు ఒక్కొక్క గ్రామమునకు సగాసరికి 3, 4 పశువులు మరణించుచున్నవి. పశువుల డాక్టరు వచ్చిగాని రైతులు వారిచే క్రియాహాస్యరుని యో లేక భయోత్పాతములననో చికిత్సచేయించు కొనరైరి. ఇట్టి పశువుల మరణములు శీఘ్రములో కట్టుబడనియెడల శిస్తుల భారముచేతను పంటలు సరిగా ఫలింపులేకను కృంగి కృశింపుచు కేవలము పశులోకమునే జీవనాధారముగ నమ్మియుండు రైతులోకమునకు చాలా దుఃఖావహముగనుండుననుటకేలాటి సందేహముండదు.

ఇట్లు,
శ్రేయోభిలాషి.

ఒకఅణాబిళ్ల పంపిన శాంపిల్ ఉచితము!

ఇండో-బామ్

ఇతర అంజనములు, బాములవలె మండదు. ఒకతూరి వాడినవారు మరల మరల వాడుచు స్నేహితులకు ప్రచారము చేయుచున్నారు. తలనొప్పులు, పార్శ్వపునొప్పులు, వాయువుపోటు వెన్నుపోటు, పంటినొప్పి, జలుబు, దగ్గుమొదలగు బాధలను పోగొట్టును. అన్నివిధములగు నొప్పులకు బాధలకు సిద్ధౌషధము.

ప్రతిచోట్లను ఏజంట్లు కావలెను.

చక్కనిడబ్బీసహా బుడ్డి 1-కి రు 0-8-0. 3 బుడ్లు 1-4-0

పోష్టుఖర్చులు వేరు

నెల్లూరు ఏజంటు:- పొత్తూరు లక్ష్మయ్యశెట్టి.

కార్నిక్ బ్రదర్సు, గిర్గాం, బొంబాయి.

ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ (లిమిటెడు)
బందరు.

కావలెను.

నెల్లూరు జిల్లాలో ముఖ్యముగా యీక్రింది ప్రదేశములందు మంచి కమీషను పద్ధతులపై పనిచేయుటకు పలుకుబడిగల ఏజెంట్లు కావలెను. వివరములకు వెంటనే వ్రాయగోరుచున్నాను.

సూళ్ళూరుపేట, ఆత్మకూరు, ఉదయగిరి,
నాయుడుపేట. కందుకూరు, రాపూరు,
వెంకటగిరి, కనిగిరి, పొదిలె,

తన్నీరు కృష్ణమూర్తి, బి.ఏ.,
తిప్పరాజువారివీధి, నెల్లూరు.

పండిత డి. గోపాలాచార్యులువారి

జీవామృతము

ప్రస్తుత కాలములో అలసటచే ఆరోగ్యము చెడి, కృశించి, పటుత్వముతప్పి, నరముల దుర్బలత్వముచేజిక్కి, శిరోభారము, పిత్తవికారముచే బాధపడుచున్నారు. ఈవ్యాధులు శరీరమునందు నాటుకొనుటకు ముందుగనే వాటినిపారద్రోలవలెను. దీనికి జీవామృతమొక్కటే శరణ్యము. అది అతి త్వరితముగ రక్తమును వృద్ధిచేసి, నరములను బలపరచి, నష్టమయిన జవసత్వమంతయు కలుగజేసి, నూతనశక్తి ఉల్లాసము కల్గించి, సంపూర్ణారోగ్యవంతులుగ చేయును.

ప్రతిషాపులో దొరకును: పెద్దసీసా రు 3—4—0.
చిన్నసీసా రు 1—12—0.

తయారు చేయువారు: ఆయుర్వేదాశ్రమము
పోస్టుబాక్సు నెం 287, మద్రాసు

యీనెల 5-వ తేదీన హైకోర్టు వీధిలో రజతోత్సవమును బహిష్కరింపవలెనని యుద్బోధించు కరపత్రములను పంచిపెట్టుచున్న నేరమునకై అరెస్టుచేయబడిన వి. వి. శ్రీనివాసరావను నతడు ప్రెస్ ఎమర్జెన్సీ పవర్సు ఆక్టుక్రింద జార్జిటవున్ పోలీసుకోర్టులో నిన్న విచారింపబడి 6 [illegible]

విచిత్రతెలగు జ్యోతిషము.

జాతకమున్నా—లేకున్నా—"ప్రశ్న"జవాబులు వ్రాసి, పైకము వ్రాయుడు. 3 ప్రశ్నలకు ప్రశ్నజవాబులు రు. 1. సం॥ ఫలం రు. 1. జీవితచరిత్ర రు. 3. శ్రీ మేధా అప్పలాచార్యులు.

కొత్తగ్రహారం, శాకిల్పు పోస్టు, (నరసా...)

శ్రీ మదాంధ్ర విద్యా పీఠగోష్ఠి, బెజవాడ.

శ్రీ గోపాలకృష్ణ జయంతి.

సప్తవర్షములక్రితము శ్రీ ఆంధ్రరత్న, దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణుడు తన భౌతిక శరీరమును విడనాడినను వారిచే స్థాపింపబడిన శ్రీమదాంధ్ర విద్యాపీఠగోష్ఠి వారి జీవిత సంగ్రామమును, వారి ఆదర్శాశయముల వికసీకరించు 'గోష్ఠి' మాస పత్రికలను ప్రచురించియు, వారి యాశ్రమ వాసమైన చీరాల రామనగరునందు ప్రతి సంవత్సరమును వారిస్మారకచిహ్నముగా జయంత్యుత్సవమును జరిపియు వారిపాదముల చిరస్మరణీయము చేయు ప్రయత్నించు చుండుట యాంధ్ర సోదరులకు తెల్లముగను విశదమే. వీరస్మరణ జయంత్యుత్సవము శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గారు, శ్రీ కళాప్రపూర్ణ కా. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు, నడింపల్లి వెంకట లక్ష్మీనృసింహారావు పంతులుగార్ల యధ్యక్షతన క్రమముగా నైదువర్షములును నిర్వహింపబడినవని తెలుపుటకు బహు మోదావహము. కాని నిరుటి సంవత్సరమున మాత్రము ధనాభావమున కార్యక్రమము కొంతవరకు సంక్షేపమునొందె. కార్యక్రమము, రసికశిఖామణియగు శ్రీగోపాల కృష్ణునికి ప్రియతరమగు భజన హరికథాది కాలక్షేపములు, సంకీర్తన, అతిథిసత్కారము, శ్రీవారి యాదర్శముల తెలుపు భాషణములు, వ్యాసములు వగైరాల పఠనము; ఇదియే నాటిదినచర్య. ఇక నీ సంవత్సరపు జయంతి జూన్ 6-వ తేదీన జరుగవలసి యున్నది. ఈసంవత్సరమున శ్రీ శ్రీ శ్రీ ఆచార్య రాధాకృష్ణునివంటి పెద్దల యాశీస్సు లపేక్షింపబడుచున్నవి. ఈసంవత్సరమునకూడ శ్రీజయంతి నిర్విఘ్నముగా నెరవేరగలదని మా యాశయము.

కాన యాంధ్రసోదరు లందరును, నందు ముఖ్యముగా గుంటూరు మండలవాసులును, చీరాల పేరాల వాసులును బాధ్యులవలెనే తమ చేయూత నొసగి శ్రీగోపాలకృష్ణుని స్మరణ చిహ్నమగు జయంతిని జయప్రదముగా జరుపవలసినదిగా మా విన్నపము. ఇక వ్యయమన్ననో, లక్షలుగాదు, వేలుగాదు, అయిదు వందలు మాత్రమే. ఆంధ్రసోదరులకే మొత్త మొక గొప్పయా!

తమకట్నములను వసూలుపరచుటకు కమ్మీషను పుస్తకములను బుచ్చుకొని మా గోష్ఠిసభ్యులు తమ గ్రామములకు రానున్నారు. వ్యవధి యెక్కువలేదు. కనుక తా మందరు నభిమాన మించి యీ సంవత్సరపు టుత్సవముకూడ నిర్విఘ్నముగా జరుప చేయుదు మన్నాము. దూరస్థులగు నభిమానులు తమతమ కట్నములను నాపేర 'గోష్ఠి' కార్యాలయమున కంపిన నా కందగలవు.

ఇదియుగాక తా మందరును, దమతమ గ్రామములయందు రామనగరునందువలెనే నీ శ్రీగోపాల కృష్ణుని జయంతి జరుపవలసిన దనియుకూడ మా విన్నపము.

మాస, పక్ష, వార, దైనికాది పత్రికాధిపతు లందరును గూడ నీ జయంతికి విరివిగా ప్రచురణ నొసగి మా కుపాహాయ్యము జేయ మా విజ్ఞాపన.

సత్యనారాయణపురము, బెజవాడ
యువ వైశాఖ బ 11 లు.

ఇట్లు,
పువ్విడి దల వెంకట సుబ్బారావు,
ఉపాధ్యక్షుడు

జొన్నలగడ్డ సత్యనారాయణ,
నిర్వాహకుడు.

సాలూరు.

రా॥ సా॥ బాలాజీరావునాయుడుగారిని కొట్టుట.

సాలూరు సంస్థానము దివాను రా॥ సా॥ శ్రీ బాలాజీరావునాయుడుగారు కోటలోనుండివచ్చుచుండగా దేవిడీదగ్గర ఎవరో వారిని బలమగుదెబ్బ తలమీదకొట్టిపారిపోయిరి. నాయుడుగారు వెంటనే స్మృతితప్పి పడిపోయిరి. వారితోవచ్చుచున్న వారికుమారుడు మొదలైనవారు ఉపచారములు చేసిరి. తరువాత శ్రీనాయుడుగారు తాలూకా మేజస్ట్రీటు కోర్టులో వారినిహత్యచేయు సంకల్పముతో శ్రీసాలూరు మహారాజ కుమారరాజాగారును, లోగడ తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగా ఉండిన శంకరవంశం సూర్యనారాయణ దేవుగారును, ఇప్పటి యూనియను చైర్మెను బ్రజసుందర భంజదేవుగారును కొట్టించిరని మరియిద్దరిని కూడచేర్చి కేసు దాఖలుచేసిరి.

మేజస్ట్రీటుగారు కేసు విచారణచేసి కేసుయిజావు కానందున కొట్టివేసిరి. ఈ పరిస్థితులవలన తాలూకా అంతటను సంచలనము కలిగినదని తెలియుచున్నది.

కలెక్టర్ల సమావేశము.

ఉదకమండలమున 25 తేదిలో కలెక్టర్ల సమావేశము సమాప్తమయినది. జరిగిన ఉద్యోగుల ప్రమోషన్ విషయమై సర్వీస్ కమిషన్‌తో ఆలోచింపవలెనా లేదా అను సమస్యగూర్చి వీరు చర్చించిరి. హరిజనులకు ఇండ్లస్థలముల నిచ్చుటను గూర్చి కూడ సభవారు చర్చించిరి. గవర్నరు కలెక్టర్లకు కృతజ్ఞతను వెల్లడించిరి.

ఇంద్రియసంజీవినీవటి

స్త్రీవాంఛ లేనివారికి, యౌవనముపోయినవారికి, శుక్లనష్టము మొదలగు వ్యాధులచే వీర్యము పల్చనైనవారికి, స్త్రీల, కుసుమవ్యాధులకు వర ప్రసాదము వంటిది. పథ్యములేదు. అద్భుతమైన గుణమునిచ్చును
50 మాత్రల సీసా 1 కి రు 1-8-0.

గ్రహణి మాత్రలు

రక్త, జిగట, అతిసార, బాలగ్రహ, కలరా మొదలగు సమస్త విరేచనములకు అమోఘముగా పనిచేయును. ఒక మాత్రకే గుణము కనపించును.
25 మాత్రల సీసా 1 కి రు 0-6-0.
క్యేటలాగు ఉచితము—ఏజెంట్లు కావలెను.

నల్లి వెంకటరెడ్డి
ఇంద్రియ సంజీవి డిపో, యేలేటిపాడు,
పెనుగొండపోష్టు, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా.

స్టౌ బీడి

ఒకసారి పీల్చి పొగాకుయందలి సువాసన గమనింపుడు.

నేషనల్ ఇండియన్ లైఫ్ యిన్సూరెన్సు కంపెనీ, (లిమిటెడ్)

సిన్హా ప్రభువుగారి ప్రశంస.

లండను,
5 సెప్టెంబరు 1934

ది మేనేజింగు ఏజెంట్లు,
నేషనల్ ఇండియన్ లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు కంపెని (లిమిటెడ్.)
12 డల్హౌసీ స్క్వేర్, కలకత్తా.

అయ్యా,

నా స్వంత జీవిత భీమా పాలసీ నెం 6249 యల్. బి పూర్తికాగానే, వాగ్దానము చేయబడిన మొత్తము అతి త్వరితముగా కలకత్తా నేషనల్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్ వారిచే తీర్మానింపబడినదని తెలుపుటకు మిగుల సంతోషముగా నున్నది. ముఖ్య కాగితములను వారికి పంపినవెంటనే రు 10,000 లు చెక్కు నాకు చేరినది. నా పాలసీ అమలులోనున్న కాలములో కంపెనీవారు నాయెడల కనబరచిన మర్యాదను నేను చాలా మెచ్చుకొనుచున్నానని తెల్పుటకు నాకు సంతసముగ నున్నది.

ఇట్లు,
(సం) సిన్హా ఆఫ్ రాయిపూర్

విచారణలకు:—

హెడ్ ఆఫీసు,
వెంకటగిరిస్ట్రీటు,
బెజవాడ.
1011 సుల్తాను బజారు, హైదరాబాదు.

యం. రామారావు,
ఆర్గనైజరు,
అస్త్రిలోట బ్రాంచి, నెల్లూరు
టి. వి. రాఘవయ్య,
సెక్రటరి.

మద్రాసు రాజధాని (స్థానిక సంస్థానములుచేరి)
334, తంబుచెట్టివీధి, పోస్టుబాక్సు నెం 130, మద్రాసు

"బాబు మాకొద్దీ జమీందార్ల పొందు"

ఆంధ్ర రైతాంగ విద్యాలయ శిక్షణ విధానం.

రంగాగారిచే నడుపబడుతూన్న ఈ రైతాంగ విద్యాలయాన్ని గురించి అనేకమందికి అనేక దురభిప్రాయాలున్నాయి. కాని వీరి కృషిపట్ల సానుభూతిగలవారు, వీరియందు గౌరవాదరణలు గలవారు గాని తెరమరుగున వుంచేరు. నేను ఈ విషయాలందలి నిజా నిజాల్ని పరీక్షించుటకుగాను ఈ విద్యాలయంలో చేరింది. అయినా మా ఆశ్యనిపట్ల అభిమానం విద్యాలయంపట్ల గౌరవం నన్ను ఇదటి విద్యావిధానాన్ని గురించి, తత్వాన్ని గురించి తదితర విషయాల యదార్థాన్ని గురించి వ్రాయటం నా విధ్యుక్త ధర్మంగాదెంచి వ్రాస్తున్నా.

మా విద్యాలయంలో చెప్పే విషయాలు గ్రహించాలంటే అసలు విద్యాలయంలో ప్రవేశింప నవసరంలేదనే చెప్పవచ్చు. విద్యాలయ తత్వం మారైతు భజనావళిలోని, అన్ని గీతాలు కూడా అవసరంలేదు. కొన్ని మాత్రం చదివితే చాలు.

ప్రస్తుతం తెరవంగానే "రైతే రాజు" అనే అక్షరాలు కనుపిస్తాయి. మంటిలో అహోరాత్రమ్య కష్టపడు కాపుల కుమారులము మాకు, ఈ మాటలు చదివేసరికి అతః పాతాళానికి అణచి వేయబడిన జన సత్వాలు పయి కెగిరొచ్చాయి. దీనికి తోడుగా రంగాగారి రైతు తత్వ ప్రబోధం గట్టిపడింది. రెండు మూడు పేజీలు తిరిగేసరికి "మార్పే ఈ యుగధర్మం" అన్నారు. పూర్వాచారులకి కార్యుండెక్కలేదన్నారు. ఈ వాదు పనికిరాదన్నారు.

దేవుడున్నాడూ?

కష్టకాలంలో అందరికి దేవుడు తలపుకొస్తాడు. ఎన్నాళ్ళకీ యీ దేశ పాద్యేసరికి దేవుడిమీద విసుకుజనించి అనేక విధాలుగా మాట్లాడుతారు. అసలు నిజంగా దేవుడుండ యీ ఎక్కువ తక్కువలేల కలగాలా అన్నారు. అలాంటి దేవుడు ధనికుల దాసుడేనా అనే సంకేనాంకలిగించారు.

రైతులారా? లెండోయి

ఇంక కాపులకష్టాలు, కార్మికుల ఇక్కట్టులు, రైతుల గోడులు అన్నీ విశదీకరించి, మేలుకొల్పులు పాడారు. రైతును ఆదరించకుంటే భూదేవే భిన్నమయి పోతుందన్నారు. కార్మిక కర్షకులు ఎలుగెత్తి తమ హక్కుల నెరిగించుకునే సమయం ఆపన్నమయిందన్నారు. సమత్వధర్మం ప్రవేశపెట్టారు. అసలు తత్వం జమీందారీపద్ధతి నాశనం కావాలని "బాబు మాకొద్దీ జమీందార్ల పొందు" అనే తత్వంమాత్రం మా రైతుసోదరుల కందరిలోను బాగా జీర్ణించింది. వారందరికీ ఒకే పేరుతం "మాన్యాలు, భోగాలు మనమం లందరికబ్బ, మాన్యాలు తెకతాల రారండీ" అనేదే వారిపాట. ఆ ఉన్నాయి అంటారు "కూలీలందరు ఏకమయితే కూటికే తయానేమిరా; కర్షకాళి ఏకమయితే కూటికే తయానేమిరా" అన్నారు.

రంగాగారి ఉపన్యాసాలు.

మా ప్రధానాచార్యులైన రంగాగారు దినమున నాలుగు గంట లుపన్యసించు వారు. సంపూర్ణవ్యాపిత సమ్మెకు, శాసనసభా సహకారంతోడ చేస్తేనే గాని స్వరాజ్యం సులభ సాధ్యం కాదంటారు. ఇంగ్లాండు దేశంలో స్వతంత్ర కార్మికపక్షం నా కొవస్తాడు, ఈలాంటి సమ్మెలకుచేసి ఏవిధం అయిన సహకారం లేమిచే ఇచ్చును ఏలాగిత్తించలేక పాయ్యాలో నిరూపించారు. భూస్వాములల పద్ధతి నాశనం కావాలంటారు. కేవలం ప్రభుత్వంతో పోరాడి రాజకీయ స్వరాజ్యం సంపాదించ కలిగినను, భూస్వాములతో కార్మిక కర్షకులకు సంఘర్షణ తప్పదంటారు. అందేకనే ఆ రాజకీయ స్వరాజ్య సంపాదనతోపాటు యీ కార్మిక కర్షకుల కవసరమగు ఆర్థిక స్వరాజ్యం సంపాదితం కావాలంటారు. స్వరాజ్యం సంప్రాప్తం అయినతరువాత గన్న పంథ తరణ్యం అంటారు. సాముదాయకపద్ధతి పైసాగుచెయ్యాలి అంతకు స్టేట్ కంట్రోలుండాలి. నీ, నా భేదంలేని ధర్మ సంస్థాపనం చెయ్యాలి. కాని వీటిని సాధించడానికి మాత్రం అహింసా మార్గాలే అవలంబించా లంటారు. "కొట్టవద్దూ, తిట్టవద్దూ కోర్కెలు నెరవేరున్" అనే తత్వం గ్రహించాలంటారు.

మా పొలాలేలా సాగుచేసుకోవాలి?

మాలో కేవలం గాలికి తిరిగే రైతుబిడ్డలే కాదు అంత. జావిపాటి కామేశ్వరరావుగారు తమ హరికథలో నిర్వచించినరీతిగా "రైతుబిడ్డకాని దెవరయావా?" అని ఓటన్ల రామయ్యగారికి చెప్పిన సమాధానంగాదు. మాకు ఒంగోలు తాలూకావా రెరువురున్నారు. ఇంకా ఇతర తాలూకావారు కొద్దిగా ఉన్నారు. కేవలం ఆరక వదలివచ్చినవారు వారికిందలి విషయాల నవసరంకాదు. కల్లూరు చంద్రమౌళిగారు పైరులు ఎరువులు కాస్తభూమిలో అధికంగాఏలా పండించటం, తోటపైరులు, వాటికి ఆవరించే చీడలు మున్నగువానిని గురించి సాంగోపాంగంగా చెప్పారు. అది వ్యవసాయదారులకు సహాయపడుతుంది అధికంగానూ. కనుక ఇక్కడి చదువు కేవలం ఊహా ప్రపంచంలో సౌధాలు నిర్మించే సామ్యవాదులకేగాదు, నిజంఅయిన ప్రత్యక్షపనిని చేసి దేశాన్ని దాస్య శృంఖలమంచి విముక్తి చేయగలవారికి కావలసినంత చదువు.

పనెల్లా చేస్తాం.

మన దేశసేవకుల్లో ఒకరకం బయల్దేరింది. ఈ నాయకులంతా "వట్టి తుప్పుపుర్లే" అనే దురభిప్రాయం పెంపొందింప చేసుకొని, నిరాధారంగా నాయకుల్ని నిందించేరకం బయల్దేరింది. మీ కష్టాల్ని గురించి ఆలోచించే దిక్కేలేదంటారు మాట్లాడితే పల్లెలకుపోయి పనిమాత్రం చేయమంటారు. వీరికి సమాధానం చెప్పగల శ్రీ శనివారపు సుబ్బారావుగారు గ్రామాధికం-రాజకీయం ఇంకితర విషయాలమీద తాముచేసిన కృషిని తెలిపారు. విమోచనవిద్య చెప్పేవిధానం అందులో అనుభవించాల్సిన కష్టాలు, అవిగట్టెక్కేవిధం చక్కగా బోధపర్చారు. వారి ఉపన్యాసం విన్నాక, మనం గ్రామాల్లో పడేకష్టాల్నుంచి తేలికగా బయటపడి దేశానికి ఉపయోగకరం అగు దేశసేవ చేయవచ్చు ననిపిస్తుంది.

సహాకారంద్వారా సాధించవచ్చు.

వరసింహదేవర సత్యనారాయణగారి ఉపన్యాసం వినంగానే మీకేదిమనలో సహకార సంఘాలు సంఘాభివృద్ధికి తోడ్పడవను అభిప్రాయంపోయింది. అంతేగాక సహకారంద్వారా కొండలపైతం పుల్లగించవచ్చని పించింది. యీ పద్ధతివచులులోని వస్తేనేగాని, మాస్టరు నౌకరీ అనే భేదంవరించడని రూఢయింది, దేశం బాగుపడాలంటే సహకారం అవసరంకదా అనిపించిదికాని సహకారం ఎవరితోనయ్యా అంటే మనలో మనకే ఇతర దేశాలవారితోకాదు.

చైనావార్ని చూడండి.

అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావుగారు మనముట్టు ప్రక్కలవారు, మన తూర్పు దేశాలవారు ఏ విధంగా స్వరాజ్యం బొందారో సంగ్రహంగా తెలిపారు. కాళేశ్వరరావుగారు హిట్లరు, ముసోలినీలను ఆటి మెచ్చుకునేసరికి మా అందరికి ఆశ్చర్యం వేసింది. కాని ఎంతవరకయ్యా వీరప్రేమంటే హిట్లరు, బ్రిటిషువార్ని లెక్కచెయ్యనంతవరకు వార్ని తృణీకరించి తమ హక్కులను స్థిరపర్చుకున్నంత వరకే.

మనంపడ్డ కష్టాలు.

వ్యాపతి నారాయణమూర్తిగారు మనం ఇన్నాళ్ళనుంచి స్వరాజ్య సంపాదనకొరకు పడ్డ కష్టాల్ని గురించి మనం ఇంతవరకూ సాధించకలిగిన విషయాలను తెలిపారు.

పాపం మనసోదరులు.

శ్రీ మాగంటి బాపినీడుగారు మనతోపాటు హక్కు లనుభవించ అధికారంగల హరిజనుల ఇక్కట్టుగురించి వారి నేవిధంగా బాగుచెయ్యగలమో, యీలాటి హరిజనోద్యమాన్ని గురించి, ఇది పురాణకాలంలో ఏవిధంగాఉండేది మ్యాజిక్ లాంతరుద్వారా తెల్పిరి

విద్యాలయం చదువు.

ఈలాంటి చదువు మాకు ఇక్కడ చెప్పేరు. దీనివల్ల ఏవిధంగా ఉపయోగం కలుగుతుందిఅనే సందేహం అవసరంలేదు. దృక్పథాన్ని మార్చాలి. ఇందుచే విద్యావిధానం బాగాతోడ్పడుతుంది. ఎంతోకృషి అవసరంలా. కాస్తే. మేమంతా గ్రామాలమీదపడి మేము నేర్చుకునే విషయాల్ని పదోవంతు నేర్పి, మాకెక్కిన తత్వంలో పదోవంతయినా మా కార్మిక కర్షక తిలితం ద్రుల కెక్కించ గలిగితే ఇంతేచాలు.

—ఒక విద్యార్థి.

డాక్టర్ టి. యస్. రామ్‌గారి స్పెసిఫిక్స్
స్త్రీలకు దివ్యౌషధములు.

ఈదిగువ నుదహరించిన డాక్టరు టి. యస్. రామ్‌గారి స్పెసిఫిక్స్ స్త్రీలపాలిటి వర ప్రసాదిని అని ప్రత్యేకముగా జెప్పనక్కరలేదు. ఈ స్పెసిఫిక్స్ ఎందరో స్త్రీలు బహుఇష్టముతో నుపయోగించి స్వస్థతను బొందుటయేగాక, సంతానమునుగూడ గలిగి సౌఖ్యముగా యున్నారు. పుచ్చుకొనుటకు ఇంపితముగానివి, గుణములేని మందలయినవాటిచే వృధా కాలయాపనచేసి వ్యాధిని వృద్ధిజెందింపకుడు.

1. బహిష్టు శూలనివారణి.

3. గర్భస్థానమునుండి విశేషముగా రక్తముపోవుట దానితో గలుగు సమస్తవ్యాధులకు దివ్యౌషధము.

2. ప్రసవ కాలామృతము:—దీనిని ప్రసవించుటకు వారం, 10 రోజులు ముందునుంచి నుపయోగించిన కష్టములేక సుఖప్రసవము గలుగును.

4. ప్రసవించిన తర్వాత నుపయోగించు ఔషధము:—దీనిని వాడిన మలినమును పూర్తిగా బోగొట్టి తల్లి బిడ్డను ఆరోగ్యముగానుంచును.

ఖరీదు:—పైనమూదుపరచిన 1, 2, 3 ఔషధములు ఒక్కొక్కటిన్ని రు. 3 లు. 4-వ ఔషధము రు. 2 లు.

పోస్టుద్వార తెప్పించుకొనువారికి 8 అణాలు ప్రత్యేకముగా ఛార్జీచేయబడును. ఔషధములతోగూడ వాటిని వాడు పద్ధతులు పత్యములవగైరా వివరములు పంపబడును.

డాక్టరు టి. యస్. రామ్ యల్. ఎచ్. యం. యస్.(హోమియోపతి)
అధ్యక్షుం వారివీధి, నెల్లూరు.

పండ్లు కట్టబడును
డాక్టర్
యం. కె. కోరాగారి
దంత చికిత్సాలయము,
ట్రంకు రోడ్డు, నెల్లూరు.

ఆహారమును బాగుగా నములుడు! జీర్ణశక్తిని పెపొందించుకొనుడు! ఆరోగ్యమును పొందుడు! చెడిన, పూడిన దంతములను పూర్తిగా గాని విడివిడిగా ఒక్కొక్కటిగాగాని కట్టించుకొని, సౌందర్యమును పొందుడు. యువకులుగనుడు!

సౌందర్యమే సౌఖ్యము.

దంతముల సెట్టు గ్యారంటీ ఉపయోగము.

దంతములకు, చిగుళ్లకు సంబంధించిన అన్ని వ్యాధులలో మా సలహా తీకొని చికిత్స పొందుడు, ఛార్జీలు సులభము. అందరకు అందుబాటుగా, నుండును.

ఉచిత చికిత్స
స్త్రీవ్యాధులకు — గనేరియాకు

శ్రీ వ్యాధులు, సుఖవ్యాధులు, వాని వలన కలిగిన కీళ్ళనొప్పులు గండమాలాదులకు పదిసంవత్సరముల అనుభవముపై చికిత్స వ్యాధి ఎంత తీవ్రముగనున్ననుసరే. వీరలకు గనేరియాకు 25—5—35 వరకు చికిత్సయు ఉచితము.

పంతంగి సుబ్రహ్మణ్యశర్మ,
అత్తితోట, నెల్లూరు.

సంపాదకుడు, ముద్రాపకుడు, ప్రకాశకుడు, నెల్లూరు వెంకటాద్రిమానాయుడు, జమీన్ రైతు ప్రెస్, గాంధీపేట, నెల్లూరు.